

Zarządzenie nr 3/2018
Dyrektora Zarządu Transportu Miejskiego
w Lublinie z dnia 18.01.2018 r.

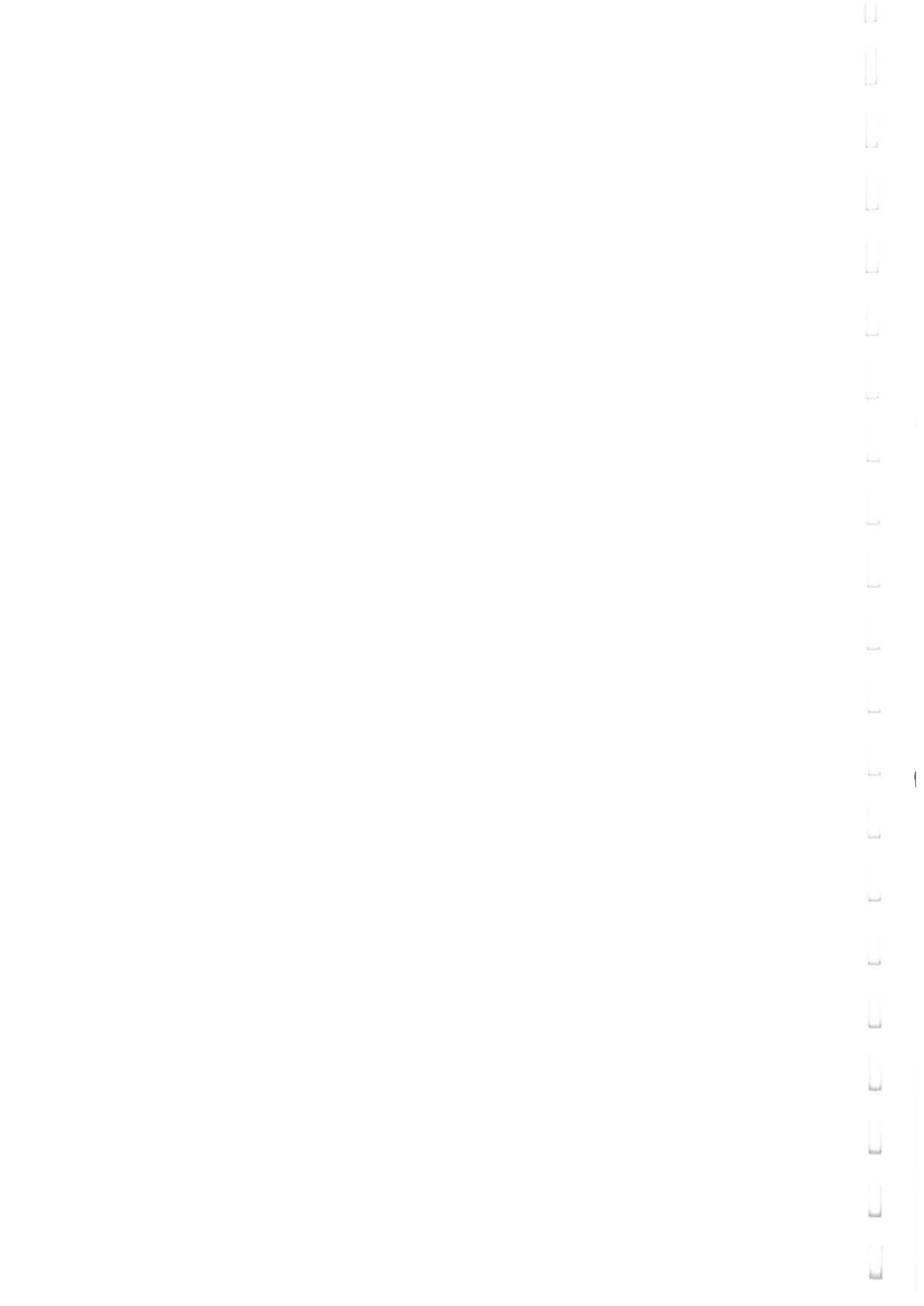
w sprawie zasad (polityki) rachunkowości
w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie.

Na podstawie § 7 ust. 3 Statutu Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie (załącznik do uchwały nr 496/XXVI/2008 Rady Miasta Lublin z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie, zmienionego uchwałą nr 571/XXVII/2008 Rady Miasta Lublin z dnia 18 grudnia 2008 r., uchwałą nr 54/VII/2011 Rady Miasta Lublin z dnia 24 lutego 2011 r. i uchwałą nr 36/II/2014 Rady Miasta Lublin z dnia 23 grudnia 2014 r. oraz art. 40 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077), art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2017. poz. 2201) oraz przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911) zarządzam co następuje:

§1

Ustalam zasady gospodarki (politykę) rachunkowości w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie zawierające dokumentację opisującą przyjęte zasady rachunkowości określone w załącznikach:

- 1) Wykaz kont określony w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia,
- 2) Zasady funkcjonowania kont, prowadzenia ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej określone w załączniku nr 2 do zarządzenia,
- 3) Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalenie wyniku finansowego określone w załączniku nr 3 do zarządzenia,
- 4) Zasady prowadzenia ksiąg rachunkowych techniką komputerową oraz ochrony zbioru danych określone w załączniku nr 4 do zarządzenia,

5) Wykaz rzeczowych składników majątku nie podlegających ewidencji określony w załączniku nr 5.

§ 2

Nadzór nad wykonaniem zarządzenia powierza się Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych – Głównemu Księgowemu Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem wydania z mocą obowiązującą od 01.01.2018 r.

§ 4

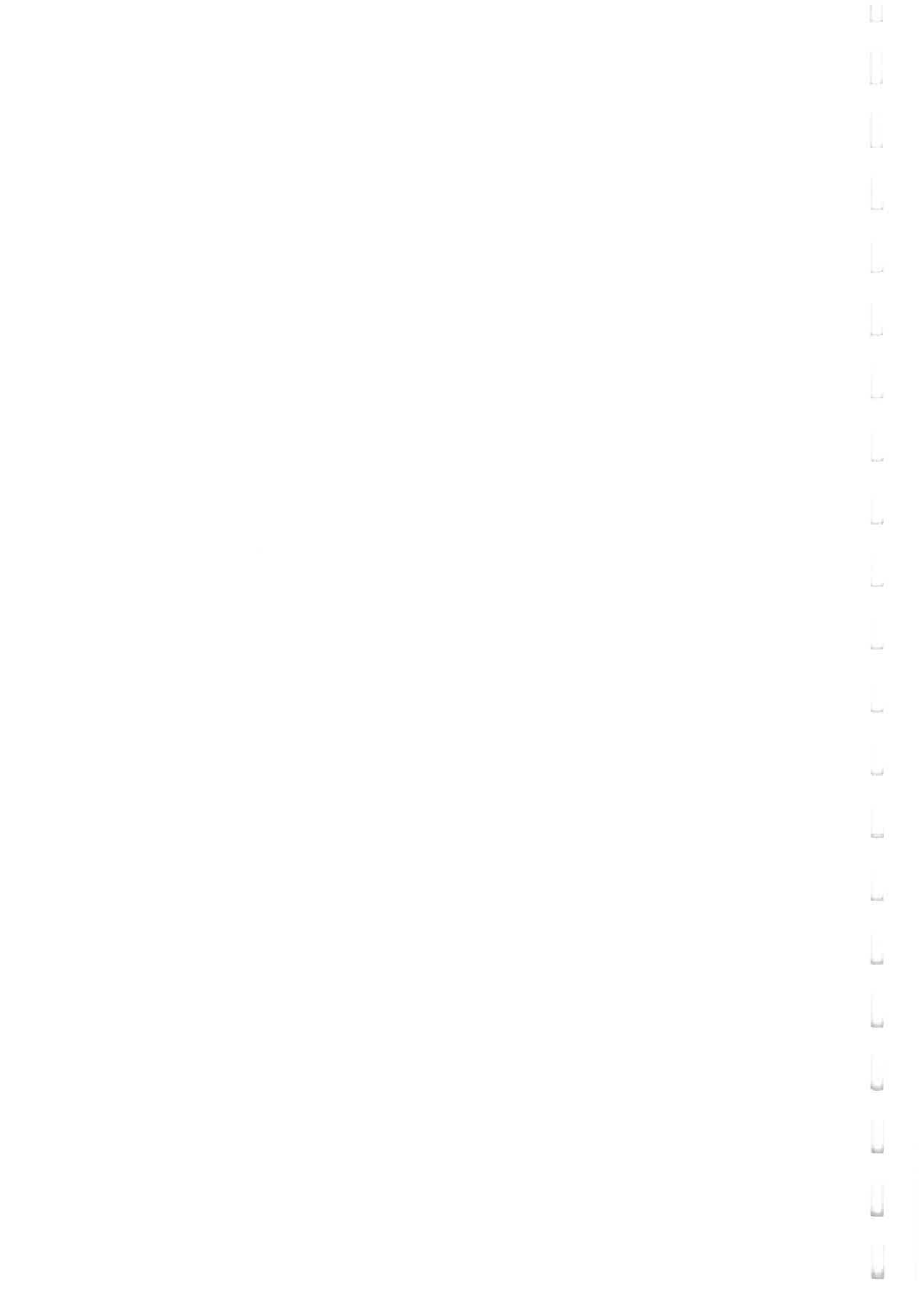
Z dniem wejścia w życie niniejszego zarządzenia traci moc Zarządzenie nr 100/16 Dyrektora Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Zarządzie Transportu Miejskiego w Lublinie.

DYREKTOR
Grzegorz Malec

Z-ca Dyrektora ds. Ekonomicznych
Główny Księgowy

Ryszard Witkowski
Ryszard Witkowski

Grzegorz Malec
11-1-18

WYKAZ KONT

A. KONTA BILANSOWE

Symbol konta syntetycznego Grupa konta	Nazwa konta Ogólna charakterystyka niezbędnej analityki (ewidencji szczegółowej)
--	--

ZESPÓŁ 0 - MAJĄTEK TRWAŁY

011	<u>Środki trwałe</u> Ewidencja analityczna według grup rodzajowych. Ewidencja poszczególnych składników prowadzona jest w systemie komputerowym SETER. Karta szczegółowa środka trwałego prowadzona jest w systemie komputerowym SETER.
013	<u>Pozostałe środki trwałe</u> Ewidencja według grup rodzajowych. Ewidencja ilościowo - wartościowa prowadzona jest w systemie komputerowym SETER.
020	<u>Wartości niematerialne i prawne</u> Ewidencja analityczna według grup: -programy komputerowe, - inne licencje - pozostałe. Ewidencja poszczególnych składników prowadzona jest w systemie komputerowym SETER
021	<u>Wartości niematerialne i prawne (pozostałe)</u> Ewidencja analityczna według grup: - programy komputerowe, - inne licencje, - pozostałe. Ewidencja poszczególnych składników prowadzona jest w systemie komputerowym SETER .

071	<p><u>Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</u></p> <p>Ewidencja analityczna umorzenia środków trwałych według grup rodzajowych.</p> <p>Ewidencja analityczna umorzenia wartości niematerialnych i prawnych według grup:</p> <ul style="list-style-type: none"> - programy komputerowe, - inne licencje, - pozostałe.
072	<p><u>Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</u></p> <p>Ewidencja analityczna w podziale na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umorzenie pozostałych środków trwałych według grup rodzajowych), - umorzenie wartości niematerialnych i prawnych.
080	<p><u>Środki trwałe w budowie (inwestycje)</u></p> <p>Ewidencja analityczna według tytułów inwestycyjnych.</p>
088	<p><u>Środki trwałe w budowie (inwestycje) – projekty</u></p> <p>Ewidencja analityczna według tytułów inwestycyjnych i podziałek klasyfikacji budżetowej.</p>

ZESPÓŁ 1- ŚRODKI PIENIĘŻNE I RACHUNKI BANKOWE

101	<p><u>Kasa</u></p> <p>Ewidencja analityczna prowadzona jest w podziale na poszczególne kasy i osoby materialnie odpowiedzialne</p> <ul style="list-style-type: none"> - kasa główna - wydatki budżetowe, - kasy Biura Obsługi Klienta, - kasy biletowe, - kasa biletomaty, - inne (w miarę rozszerzania zakresu działania ZTM)
130	<p><u>Rachunek bieżący</u></p> <p>Ewidencja na subkontach obejmujących wydzielone rachunki (rachunek wydatków, rachunek dochodów, rachunek dochodów – bilety i rachunek opłaty dodatkowej) z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej.</p>

133	<u>Rachunki bieżący - projekty</u> Ewidencja analityczna według projektów i podziałek klasyfikacji budżetowej
135	<u>Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia</u> Rachunek zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.
139	<u>Inne rachunki bankowe</u> Ewidencja na subkontach obejmujących wydzielone rachunki pomocnicze: - rachunek sum depozytowych - ewidencja według kontrahentów.
141	<u>Środki pieniężne w drodze</u> Ewidencja analityczna według kas i rachunków bankowych

ZESPÓŁ 2 - ROZRACHUNKI I ROZLICZENIA

201	<u>Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami</u> Ewidencja analityczna według rodzajów rozrachunków i kontrahentów obejmująca w szczególności: - rozrachunki bieżące, - rozrachunki – prowizje z tytułu sprzedaży biletów, - rozrachunki ZFŚS, - rozrachunki – projekty.
221	<u>Należności z tytułu dochodów budżetowych</u> Ewidencja analityczna według dłużników z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzajów rozrachunków: - sprzedaż usług - przewozy, - sprzedaż biletów – odbiorcy różni, - sprzedaż biletów – automaty, - opłaty za korzystanie z przystanków, - dzierżawa majątku - kary pieniężne od ludności i jednostek organizacyjnych - należności z tytułu opłaty dodatkowej, - należności z tytułu wynagrodzeń płatnika składek, - należności z tytułu odsetek za nieterminowe płatności, - należności budżetu państwa (kary pieniężne i odsetki), - należności nałożone wyrokiem sądu,

	- inne (w miarę rozszerzania zakresu działania ZTM).
222	<p><u>Rozliczenie dochodów budżetowych</u></p> <p>Ewidencja analityczna według tytułów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dochody Urzędu Miasta - dochody budżetu państwa
223	<p><u>Rozliczenie wydatków budżetowych</u></p> <p>Ewidencja analityczna według źródeł finansowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki własne, - środki z udziałem unijnych
225	<p><u>Rozrachunki z budżetami</u></p> <p>Ewidencja analityczna według tytułów zobowiązań podatkowych z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności rozrachunki z tytułu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podatku dochodowego od osób fizycznych , - podatku VAT, - rozrachunki z budżetem Miasta (podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, opłata za trwały zarząd). <p>Do rozliczenia podatku VAT stosuje się dodatkową analitykę :</p> <ul style="list-style-type: none"> - VAT należny bieżący z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej, - VAT naliczony bieżący z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej, - VAT przyszły z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej (naliczony, należny).
229	<p><u>Pozostałe rozrachunki publiczno – prawne</u></p> <p>Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i tytułów ubezpieczeń.</p>
231	<p><u>Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń</u></p> <p>Ewidencja analityczna według składników wynagrodzeń obejmujących w szczególności</p> <ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzenia osobowe, - wynagrodzenia z umów zleceń i o dzieło, - zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze, - dodatkowe wynagrodzenie roczne, - nagrody jubileuszowe. <p>Ewidencja szczegółowa prowadzona na imiennych kartach wynagrodzeń w programie kadrowo – płacowym.</p>
234	<p><u>Pozostałe rozrachunki z pracownikami</u></p> <p>Ewidencja analityczna według rodzajów rozrachunków obejmująca w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozliczenia z tytułu podróży służbowych,

	<ul style="list-style-type: none"> - zaliczki, - świadczenia, - ryczałty samochodowe, - rozrachunki związane z ZFŚS.
240	<p><u>Pozostałe rozrachunki</u></p> <p>Ewidencja analityczna obejmująca w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrącenia z list płacy, - wadia, depozyty, - pozostałe rozliczenia (niedobory, nadwyżki), - rozliczenia z bankiem - terminale, - roszczenia sporne, - inne w miarę rozszerzania zakresu działalności ZTM. <p>Dodatkowa ewidencja analityczna według kontrahentów (dotyczy ewidencji wadiów i depozytów).</p>
245	<p><u>Wpływy do wyjaśnienia</u></p> <p>Ewidencja analityczna według rodzajów wpłat.</p>
290	<p><u>Odpisy aktualizujące należności</u></p> <p>Ewidencja analityczna według rodzajów należności i podziałek klasyfikacji budżetowej.</p>

ZESPÓŁ 3 – MATERIAŁY I TOWARY

300	<u>Rozliczenie zakupu usług</u>
------------	--

ZESPÓŁ 4 - KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW I ICH ROZLICZENIE

400	<p><u>Amortyzacja</u></p> <p>Ewidencja analityczna z podziałem na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - środki trwałe, - wartości niematerialne i prawne.
401	<p><u>Zużycie materiałów i energii</u></p> <p>Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzaju wydatku.</p>
402	<p><u>Usługi obce</u></p> <p>Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzaju wydatku.</p>
403	<p><u>Podatki i opłaty</u></p> <p>Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzaju wydatku.</p>

404	<u>Wynagrodzenia</u> Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzaju wydatku.
405	<u>Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia</u> Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzaju wydatku.
409	<u>Pozostałe koszty rodzajowe</u> Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej i rodzaju wydatku.

ZESPÓŁ 7 - PRZYCHODY, DOCHODY I KOSZTY

720	<u>Przychody z tytułu dochodów budżetowych - usługi</u> Ewidencja analityczna według rodzajów przychodów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności: - wpływy z usług sprzedaży biletów, - usługi przewozowe, - personalizację biletu elektronicznego, - biletomaty, - inne (w miarę rozszerzania działalności ZTM).
721	<u>Przychody z tytułu dochodów budżetowych – opłaty dodatkowe</u> Ewidencja analityczna według rodzajów przychodów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności: - opłata dodatkowa – kwota główna, - opłata manipulacyjna, - opłata za przejazd, - przychody z tytułu postępowania sądowego, - przychody z tytułu postępowania egzekucyjnego, - koszty zastępstwa procesowego, - rozliczenie wpływów nieprzypisanych, - pozostałe.
722	<u>Przychody z tytułu dochodów budżetowych – pozostałe</u> Ewidencja analityczna według rodzajów przychodów i podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności: - dzierżawę nieruchomości, - użytkowanie autobusów, - opłaty za korzystanie z przystanków, - opłaty za zezwolenia, - inne (w miarę rozszerzania działalności ZTM).
750	<u>Przychody finansowe</u> Ewidencja analityczna według źródeł przychodów i podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności: - odsetki od należności budżetowych (zapłaconych, statystycznych z wyodrębnieniem odsetek od opłat dodatkowych), - dodatnie różnice kursowe.

751	<p><u>Koszty finansowe</u> Ewidencja analityczna według rodzaju kosztów i podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odsetki od zobowiązań, - ujemne różnice kursowe.
760	<p><u>Pozostałe przychody operacyjne</u> Ewidencja analityczna według źródeł przychodów i podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprzedaż składników majątkowych z podziałem na materiały, środki trwałe, wartości niematerialne i prawne), - odpisane zobowiązania przedawnione, - nieodpłatne otrzymania środków obrotowych, - odpisanie nadwyżek, - przepadek kaucji i wadium, - kary, grzywny, odszkodowania, - przychody z tytułu płatnika składek (podatek dochodowy, ZUS), - incydentalne przychody i nadzwyczajne wartości, - inne w miarę rozszerzenia działalności ZTM.
761	<p><u>Pozostałe koszty operacyjne – opłata dodatkowa</u> Ewidencja analityczna według rodzaju kosztów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opłata dodatkowa - umorzenia decyzją Dyrektora (ewidencja według tytułów obciążeń), - umorzenia po wpłacie opłaty manipulacyjnej (ewidencja według tytułów obciążeń), - inne w miarę rozszerzenia działalności ZTM.
762	<p><u>Pozostałe koszty operacyjne</u> Ewidencja analityczna według rodzaju kosztów obejmująca w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wartość sprzedanych składników majątkowych z podziałem na materiały, środki trwałe, wartości niematerialnych i prawnych według cen nabycia, - koszty likwidacji środków trwałych, - zapłacone lub naliczone kary, grzywny, odszkodowania, - odpisane należności przedawnione, - koszty postępowania sądowego, - koszty postępowania egzekucyjnego - nieodpłatne przekazanie środków obrotowych, - odpisanie niedoborów niezawinionych, - odpisy aktualizujące należności wątpliwe, - incydentalne koszty i nadzwyczajne wartości, - inne w miarę rozszerzenia działalności ZTM.

ZESPÓŁ 8 - FUNDUSZE, REZERWY I WYNIK FINANSOWY

800	<p><u>Fundusz jednostki</u> Ewidencja analityczna według źródeł zwiększeń i zmniejszeń funduszu u na dotyczące:</p> <ul style="list-style-type: none"> - majątku trwałego, - majątku obrotowego.
------------	--

810	<u>Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje</u> Ewidencja analityczna według tytułów inwestycyjnych i podziałek klasyfikacji budżetowej.
851	<u>Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych</u> Ewidencja analityczna według źródeł zwiększeń i zmniejszeń funduszu.
860	<u>Wynik finansowy</u> Ewidencja analityczna według przychodów i kosztów tworzących wynik finansowy jednostki.

B. KONTA POZABILANSOWE

980	<u>Plan finansowy wydatków budżetowych</u> Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej.
998	<u>Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego</u> Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej.
999	<u>Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat</u> Ewidencja analityczna według podziałek klasyfikacji budżetowej

ZASADY FUNKCJONOWANIA KONT, PROWADZENIA KSIĄG POMOCNICZYCH ORAZ ICH POWIĄZANIA Z KONTAMI KSIĘGI GŁÓWNEJ

Zarząd Transportu Miejskiego w Lublinie jako jednostka sektora finansów publicznych prowadzi rachunkowość zgodnie z jednolitymi zasadami ustalonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2017 r. , poz. 2201), z uwzględnieniem szczególnych zasad dotyczących jednostek budżetowych określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077), rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911).

Rokiem obrotowym jest rok kalendarzowy. W skład jego wchodzi miesięczne okresy sprawozdawcze.

1. Konta analityczne do kont syntetycznych tworzone są w oparciu o następujące kryteria i zasady rachunkowości:

- operacje gospodarcze dotyczące dochodów budżetowych, wydatków budżetowych ujmowane są w księgach rachunkowych na odrębnych kontach księgowych w zakresie faktycznych (kasowo realizowanych) wpływów i wydatków dokonywanych na rachunkach bankowych wg klasyfikacji budżetowej z podziałem na działy, rozdziały, paragrafy występujące w planie finansowym ,
- w pozostałym zakresie operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych według zasad określonych w art. 6 ustawy o rachunkowości z którego wynika, że w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte i przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego niezależnie od terminu ich zapłaty.

Z uwagi na terminy sporządzania sprawozdań budżetowych w księgach rachunkowych danego miesiąca uwzględniane są dowody księgowe związane z tymi sprawozdaniami, które wpłynęły do jednostki sporządzającej sprawozdania budżetowe do 5 dnia następnego miesiąca, a w przypadku sprawozdań rocznych do dnia 20 stycznia następnego roku; pozostałe dowody księgowe nie mające wpływu na sprawozdania budżetowe (np. dowody OT, PT, MT, rozliczenia dotacji) uwzględniane są w księgach rachunkowych danego miesiąca jeżeli wpłynęły do 15 dnia następnego miesiąca, a za rok obrotowy do końca lutego następnego roku; w przypadku, gdy dzień ten przypada w dzień wolny od pracy - do ostatniego dnia roboczego przed tym dniem.

Dokumenty wpływające po tych terminach mogą być ujęte są w księgach okresu następnego (w następnym miesiącu lub następnym roku sprawozdawczym) o ile ich wartość nie przekracza 0,05% sumy bilansowej. Nie dotyczy to operacji podlegających konsolidacji w sprawozdawczości rocznej na szczeblu Urzędu Miasta Lublin.

2. Ewidencjonowanie operacji gospodarczych związanych z podatkiem od towarów i usług.

Operacje gospodarcze związane z podatkiem od towarów i usług są ewidencjonowane w sposób następujący:

- a) zrealizowane dochody budżetowe są ujmowane w odpowiednich podziałkach klasyfikacji budżetowej w kwocie brutto. Podatek od towarów i usług należny wykazany w deklaracji miesięcznej VAT-7 pomniejsza dochody budżetowe w podziałkach klasyfikacji budżetowej, których dotyczy i podlega przekazaniu na rachunek bankowy Urzędu Miasta Lublin w miesiącu sporządzenia deklaracji VAT-7.
- b) zrealizowane wydatki budżetowe ujmowane są w odpowiednich podziałkach klasyfikacji budżetowej w kwotach brutto. Podatek VAT naliczony w kwocie wynikającej z deklaracji VAT-7 przeksięgowywana jest na konto 800 – Fundusz jednostki.
- c) podatek od towarów i usług naliczony dotyczący zakupów objętych „odwrotnym obciążeniem” przekazywany z rachunku wydatków zwiększając wydatki w paragrafie właściwym dla danego zakupu na rachunek dochodów w §0970. Powyższa kwota ujęta w deklaracji VAT 7 jako VAT należny przekazywana jest na rachunek bankowy Urzędu Miasta Lublin w miesiącu sporządzenia deklaracji
- d) podatek od towarów i usług należny od importu usług przekazywany do Urzędu Miasta Lublin z rachunku wydatków stanowi zwiększenie wydatków w paragrafie właściwym dla danej usługi.

Konta zespołu 0

Konto 011 – „Środki trwałe”

Na koncie 011 ewidencjonowane są stany oraz zwiększenie i zmniejszenie wartości początkowej środków trwałych, związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które są umarzane stopniowo według stawek amortyzacyjnych ustalanych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Ewidencją księgową obejmuje się wszystkie środki trwałe, które są związane z działalnością jednostki, których jednostkowa cena nabycia przekracza 10.000 zł oraz te, których cena nabycia jest niższa niż 10.000 zł ale zostały sfinansowane ze środków na wydatki inwestycyjne. Ewidencja na koncie 011 tzw. „podstawowe” środki trwałe finansuje się ze środków pieniężnych przewidzianych na finansowanie „inwestycji”, w pojęciu używanym w ustawie o finansach publicznych i wydanych na jej podstawie rozporządzeniach. Jeżeli środki trwałe uległy ulepszeniu (przebudowie, rozbudowie, rekonstrukcji lub modernizacji) to wartość początkową tych środków powiększa się o sumę wydatków na ich ulepszenie, w tym także o wydatki na nabycie części składowych lub peryferyjnych, których jednostkowa cena nabycia przekracza 10.000 zł.

Na stronie Wn ujmuje się w szczególności:

- przychody nowych lub używanych środków trwałych tak zwanych „podstawowych” pochodzących z zakupu lub z zakończonych inwestycji, otrzymywanych w trwałe zarząd lub nieodpłatne używanie lub z tytułu darowizny itp.,
- ujawnione nadwyżki inwentaryzacyjne,

- zwiększenie wartości początkowej o nakłady poniesione na ulepszenie istniejących środków trwałych,
- zwiększenie wartości początkowej z tytułu aktualizacji wyceny.

Na stronie Ma ujmuje się:

- rozchód środków trwałych w związku z likwidacją (w wyniku zużycia lub zniszczenia), sprzedażą lub przekazaniem nieodpłatnym,
- ujawnione niedobory środków trwałych,
- zmniejszenie wartości początkowej środków trwałych w wyniku zarządzonej aktualizacji ich wyceny,
- zwrot dostawcom wadliwych środków trwałych.

Konto 011 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków trwałych w wartości początkowej.

Ewidencja analityczna według grup rodzajowych:

- grupa 0 – grunty,
- grupa 1 – budynki i lokale,
- grupa 2 – obiekty inżynierii lądowej i wodnej,
- grupa 3 – kotły i maszyny energetyczne,
- grupa 4 – maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
- grupa 5 – specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
- grupa 6 – urządzenia techniczne,
- grupa 7 – środki transportu,
- grupa 8 – narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie.

Ewidencja poszczególnych składników w tym karty szczegółowe środków trwałych prowadzona jest w systemie komputerowym SETER.

Typowe zapisy strony Wn konta 011

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Przyjęcie do eksploatacji środków trwałych uzyskanych w wyniku: <ul style="list-style-type: none"> - zakupu gotowych środków trwałych nie wymagających montażu (w cenie nabycia), - zakończonej inwestycji realizowanej we własnym zakresie, - otrzymania od innej jednostki, na podstawie decyzji właściwego organu (w dotychczasowej wartości początkowej): <ul style="list-style-type: none"> a) wartość dotychczasowego umorzenia b) wartość nieumorzona - nieodpłatnego otrzymania z tytułu darowizny, spadku, - ujawnienia nadwyżek (w wartości godziwej). 	080,088, 201 080, 088 071 800 800 240
2.	Wartość ulepszania w obcych środkach trwałych.	080, 088

3.	Zwiększenie wartości początkowej posiadanego środka trwałego o koszty ulepszenia.	080, 088
4.	Zwiększenie wartości początkowej środków trwałych w wyniku urzędowej aktualizacji wyceny.	800

Typowe zapisy strony Ma konta 011

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Wycofanie środków trwałych z eksploatacji z tytułu: - postawienie w stan likwidacji na skutek zużycia lub zdarzenia losowego: a) wartość dotychczasowego umorzenia, b) wartość nie umorzona, - sprzedaży (pod datą wydania kupującemu): a) wartość dotychczasowego umorzenia, b) wartość nie umorzona.	071 800 071 800
2.	Zmniejszenie wartości początkowej środka trwałego na skutek częściowej likwidacji (wartość dotycząca likwidowanej części): - dotychczasowe umorzenia, - wartość nie umorzona.	071 800
3.	Nieodpłatne przekazanie środków trwałych (na podstawie decyzji właściwego organu): - dotychczasowe umorzenia, - wartość nie umorzona.	071 800
4.	Obniżenie wartości początkowej środka trwałego na skutek urzędowej aktualizacji wyceny.	800
5.	Niedobory środków trwałych: -wartość netto (nieumorzona) -dotychczasowe umorzenie	240 071

Konto 013 – „Pozostałe środki trwałe”

Na koncie 013 ewidencjonowane są stany oraz zwiększenia i zmniejszenia wartości początkowej tych środków trwałych, które są umarzone jednorazowo w miesiącu przyjęcia do użytkowania i które finansuje się ze środków na wydatki bieżące. Środki te po wydaniu do użytkowania na potrzeby działalności jednostki umarza się jednorazowo księgując to umorzenie **Wn 401, Ma 072**.

Dotyczy to środków o okresie użytkowania dłuższym niż rok stanowiących wyposażenie nie zaliczanych do środków trwałych z wyłączeniem składników majątku nie podlegających ewidencji wymienionych w załączniku nr 5 do zarządzenia.

Na stronie **Wn** ujmuje się:

- wartość przyjętych do użytkowania pozostałych środków trwałych z zakupu,
- wartość otrzymanych nieodpłatnie pozostałych środków trwałych,
- wartość nadwyżki pozostałych środków trwałych.

Na stronie Ma ujmuje się rozchód pozostałych środków trwałych z tytułu likwidacji w związku ze zużyciem, zniszczeniem, sprzedażą, nieodpłatnym przekazaniem lub niedoborem jak również z powodu wyłączenia z ewidencji ilościowo-wartościowej.

Konto 013 może wykazywać saldo Wn, które wyraża wartość środków trwałych znajdujących się w używaniu w wartości początkowej.

Ewidencja analityczna według grup rodzajowych, jak przy koncie 011.

Ewidencja ilościowo - wartościowa prowadzona jest w systemie komputerowym SETER.

Typowe zapisy strony Wn konta 013

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przyjęcie pozostałych środków trwałych: - bezpośrednio z zakupu,	101, 201
2.	Ujawnione nadwyżki.	240
3.	Otrzymanie nieodpłatnie używanych środków: -od innych jednostek budżetowych, -darowizny od innych jednostek lub osób.	072 760

Typowe zapisy strony Ma konta 013

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Rozchód pozostałych środków trwałych na skutek: - zużycia lub sprzedaży, - wyłączenie z ewidencji ilościowo-wartościowej	072 072
2.	- niedoborów i szkód. Nieodpłatne przekazanie środków używanych.	240* 072

* Równocześnie należy wyksięguwać umorzenie z konta 072 na Ma 240

Konto 020 - „Wartości niematerialne i prawne”

Na koncie 020 ewidencjonuje się wartość początkową stanu, przychody i rozchody wartości niematerialnych i prawnych, które obejmują licencje na programy komputerowe (oprogramowanie użytkowe) których jednostkowa wartość początkowa przekracza kwotę 10.000 zł i o niższej wartości początkowej zakupionych ze środków wydatki inwestycyjne jednostki, umarzane stopniowo od następnego miesiąca po miesiącu przyjęcia ich do użytkowania.

Na stronie Wn ujmuje się:

- przychody wartości niematerialnych i prawnych z zakupu,
- otrzymanych nieodpłatnie,
- przyjęte w związku z zakończeniem inwestycji.

Na stronie Ma ujmuje się:

rozchód wartości niematerialnych i prawnych gdy określone prawa wygasły lub są gospodarczo nieprzydatne.

Konto 021 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan wartości niematerialnych i prawnych w wartości początkowej.

Ewidencja według grup:

- programy komputerowe(oprogramowanie użytkowe),
- inne licencje,
- pozostałe.

Ewidencja poszczególnych składników prowadzona jest w systemie komputerowym SETER.

Typowe zapisy strony Wn konta 020

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zakup wartości niematerialnych i prawnych.	201
2.	Otrzymane nieodpłatnie od innych jednostek i zakładów budżetowych: - wartość dotychczasowego umorzenia, - wartość nieumorzona.	071 800
3.	Otrzymane nieodpłatnie od innych jednostek i osób prawnych (darowizny).	760
4.	Przyjęcie wartości niematerialnej i prawnej w związku z zakończeniem inwestycji.	080,088

Typowe zapisy strony Ma konta 020

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Rozchód wartości niematerialnych i prawnych gdy określone prawa wygasły lub są gospodarczo nieprzydatne: - wartość dotychczasowego umorzenia, - wartość nieumorzona.	071 800

Konto 021 – „Wartości niematerialne i prawne (pozostałe)”

Na koncie 021 ewidencjonowane są stany oraz zwiększenia i zmniejszenia wartości początkowej wartości niematerialnych i prawnych, które obejmują licencje na programy komputerowe (oprogramowanie użytkowe), podlegające umorzeniu w pełnej wysokości w miesiącu przyjęcia do użytkowania i finansowane są ze środków na wydatki bieżące jednostki.

Na stronie Wn ujmuje się:

- przychody wartości niematerialnych i prawnych z zakupu,
- otrzymanych nieodpłatnie,

Na stronie Ma ujmuje się:

-rozchód wartości niematerialnych i prawnych gdy określone prawa wygasły lub są gospodarczo nieprzydatne.

Konto 021 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan pozostałych wartości niematerialnych i prawnych w wartości początkowej.

Ewidencja według grup:

- programy komputerowe,
- inne licencje
- pozostałe.

Ewidencja poszczególnych składników prowadzona jest w systemie komputerowym SETER

Typowe zapisy strony Wn konta 021

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zakup wartości niematerialnych i prawnych.	201
2.	Otrzymane nieodpłatnie od innych jednostek i zakładów	072
3.	Darowizny od innych jednostek lub osób.	760

Typowe zapisy strony Ma konta 021

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Rozchód wartości niematerialnych i prawnych gdy określone prawa wygasły lub są gospodarczo nieprzydatne.	072

Konto 071 – „Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

Na koncie 071 ewidencjonowane są zmniejszenia wartości początkowej z tytułu umorzenia podstawowych środków trwałych i podstawowych wartości niematerialnych i prawnych (zakupionych ze środków inwestycyjnych jednostki), które podlegają stopniowemu umorzeniu, według stawek amortyzacyjnych określonych w załączniku do ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Umorzenie naliczane jest metodą liniową, od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przyjęto te środki do używania i liczone jest do momentu zrównania się umorzenia z wartością początkową tego środka.

Umorzenie autobusów i trolejbusów odbywa się w oparciu o okres ekonomicznej użyteczności wynoszący 10 lat dla autobusów i 15 lat dla trolejbusów.

Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych (oprogramowanie komputerów) nalicza się według stawki 20% w stosunku rocznym.

Na stronie Ma ujmuje się wszelkie zwiększenia, a **na stronie Wn** wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia oraz zmniejszenie umorzenia wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Konto 071 może wykonywać saldo Ma, które wyraża stan umorzenia wartości środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych umarzanych stopniowo.

Ewidencja analityczna według grup:

- 1 - umorzenie środków trwałych,
- 2 - umorzenie wartości niematerialnych i prawnych.

Ewidencja analityczna według grup rodzajowych i stawek amortyzacyjnych w programie SETER:

- 1 – budynki i lokale,
- 2 – obiekty inżynierii lądowej i wodnej,
- 3 – kotły i maszyny energetyczne,
- 4 – maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
- 5 – specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
- 6 – urządzenia techniczne,
- 7 – środki transportu,
- 8 – narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie.

Umorzenie nalicza się jednorazowo na koniec roku.

Typowe zapisy strony Wn konta 071

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia podstawowych środków trwałych oraz podstawowych wartości niematerialnych i prawnych wycofanych z eksploatacji - w wyniku: <ol style="list-style-type: none"> a) likwidacji na skutek zniszczenia lub zużycia, b) rozchodowania podstawowych wartości niematerialnych i prawnych, c) z tytułu sprzedaży lub nieodpłatnego przekazania: <ul style="list-style-type: none"> - środków trwałych, - wartości niematerialnych i prawnych, d) rozchodowania z tytułu niedoborów. 	011 020 011 020 240
2.	Urzędowe zmniejszenie wartości umorzenia wskutek aktualizacji wartości środków trwałych.	800

Typowe zapisy strony Ma konta 071

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Naliczone za okres umorzenie podstawowych środków trwałych oraz podstawowych wartości niematerialnych i	400

2.	prawnych. Umorzenie dotychczasowe otrzymanych środków trwałych na podstawie decyzji organu od innej jednostki lub zakładu budżetowego:	011
	- podstawowych środków trwałych	020
	- oraz wartości niematerialnych i prawnych otrzymanych	761
3.	Odpis aktualizujący środki trwałe, wartości niematerialne i prawne w skutek trwałej utraty wartości	800
4.	Urzędowe zwiększenie umorzenia w związku z aktualizacją wartości początkowej podstawowych środków trwałych podlegających umorzeniu.	

Konto 072 – „Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych”

Na koncie 072 ewidencjonuje się zmniejszenie wartości początkowej z tytułu umorzenia pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych (zakupionych ze środków na wydatki bieżące jednostki), które umarza się jednorazowo w pełnej wartości w miesiącu wydania ich do używania. Umorzenie tych środków księguje się w korespondencji z kontem 401 jako koszty okresu.

Konto 072 może wykazywać saldo Ma, które wyraża umorzenie wartości początkowej będących w używaniu pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających całkowitemu umorzeniu w miesiącu wydania do używania.

Saldo konta 072 równa się sumie sald kont 013 i 021.

Ewidencją analityczną według grup:

- umorzenie pozostałych środków trwałych, według grup rodzajowych,
- umorzenie pozostałych wartości niematerialnych i prawnych.

Typowe zapisy strony Wn konta 072

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia pozostałych środków trwałych oraz pozostałych wartości niematerialnych i prawnych rozchodowanych z tytułu:	
	- likwidacji, sprzedaży,	013, 021
	- nieodpłatnego przekazania,	013, 021
	- niedoboru lub szkody,	240
	- wyłączenia z ewidencji księgowej ilościowo - wartościowej.	013, 021

Typowe zapisy strony Ma konta 072

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Umorzenie naliczone od nowych wydanych do używania pozostałych środków trwałych oraz pozostałych wartości	401

	niematerialnych i prawnych (sfinansowanych ze środków na wydatki bieżące lub otrzymanych nieodpłatnie) do działalności operacyjnej.	
2.	Odpisy umorzeniowe naliczone od otrzymanych darów i ujawnionych nadwyżek pozostałych środków trwałych, oraz pozostałych wartości niematerialnych i prawnych w używaniu.	401
3.	Umorzenie dotychczasowe pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, otrzymanych na podstawie decyzji administracyjnej od innej jednostki lub samorządowego zakładu budżetowego.	013,021

Konto 080 – „Środki trwałe w budowie (inwestycje)”

Konto 080 służy do ewidencji kosztów środków trwałych w budowie (inwestycji) oraz do rozliczania tych kosztów.

Do środków trwałych w budowie (inwestycji) zalicza się koszty poniesione na wytworzenie, nabycie i montaż własnych nowych środków trwałych lub poniesione w związku z ulepszeniem już istniejących własnych środków trwałych, a także koszty związane z ulepszeniem obcych środków trwałych w celu dostosowania ich do potrzeb jednostki.

Koszty inwestycji obejmują wartość (w cenie nabycia) wszystkich rzeczowych składników zużytych do wytworzenia lub wykonania robót i usług obcych, wartość świadczeń własnych, wartość świadczeń nieodpłatnych oraz inne koszty dające się zaliczyć do wartości początkowej wytworzonych przedmiotów aktywów trwałych, w tym również:

- 1) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług dotyczący inwestycji rozpoczętych,
- 2) naliczone za czas trwania inwestycji różnice kursowe od zaciągniętych od inwestora zobowiązań,
- 3) opłaty (np. notarialne, sądowe).
- 4) odszkodowania dla osób fizycznych i jednostek gospodarczych związanych z wykonywaną budową.

Do kosztów wytworzenia podstawowych środków trwałych nie zalicza się kosztów przetargów, ogłoszeń i innych związanych z udzieleniem zamówień publicznych.

Na koncie 080 można księgować również rozliczenie kosztów dotyczących zakupu gotowych środków trwałych.

Konto 080 może wykazywać saldo **Wn**, które oznacza stan środków trwałych w budowie.

Ewidencja analityczna według tytułów inwestycyjnych.

Typowe zapisy strony Wn konta 080

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Roboty, dostawy, i usługi związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji wykonane przez zewnętrznych	101,130, 201

	kontrahentów.	
2.	Nieodpłatne otrzymanie środków trwałych w budowie.	800
3.	Zakup materiałów wydanych bezpośrednio na plac budowy.	101, 130, 201
4.	Zakup maszyn i urządzeń wymagających montażu lub stanowiących pierwsze wyposażenie budowanych obiektów.	101, 130, 201
5.	Wynagrodzenie osób fizycznych zatrudnionych doraźnie do prac związanych z inwestycją.	231
3.	Cło i inne opłaty dotyczące nabycia składników lub praw związanych z inwestycjami.	225, 201, 240
7.	Opłaty z tytułu uzyskania lokalizacji pod budowę oraz notarialne i sadowe.	101, 201, 240
8.	Wypłacone odszkodowania dla osób fizycznych i jednostek gospodarczych w związku z budową.	101, 130, 201, 240

Typowe zapisy strony Ma konta 080

-p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przyjęcie do używania środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych uzyskanych z inwestycji.	011, 021
2.	Rozliczenie kosztów ulepszenia własnych środków trwałych.	011
3.	Rozliczenie ulepszenia obcych obiektów.	011
4.	Nieodpłatne przekazanie środków trwałych w budowie na podstawie decyzji właściwego organu.	800
5.	Niedobory i szkody w rzeczowych składnikach środków trwałych w budowie.	240
3.	Wyksięgowanie kosztów poniesionych na sprzedane środki trwałe w budowie*.	800
7.	Przekazanie do magazynu materiałów nie zużytych do robót inwestycyjnych i materiałów z odzysku.	310
8.	Odpis aktualizujący środki trwałe w budowie z tytułu trwałej utraty wartości	761

Konto 088 – „Środki trwałe w budowie” – (inwestycje – projekty)

Konto 088 służy do ewidencji kosztów środków trwałych w budowie - inwestycji w ramach projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych w tym środków europejskich oraz do rozliczania tych kosztów. Do środków trwałych w budowie (inwestycje – projekty) zalicza się koszty poniesione na wytworzenie, nabycie i montaż własnych nowych środków trwałych współfinansowanych z w/w funduszy.

Koszty inwestycji obejmują wartość (w cenie nabycia) wszystkich rzeczowych składników zużytych do wytworzenia lub wykonania robót i usług obcych, wartość świadczeń własnych, wartość świadczeń nieodpłatnych oraz inne koszty dające się zaliczyć do wartości początkowej wytworzonych przedmiotów aktywów trwałych, w tym

również:

- 1) niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług dotyczący inwestycji rozpoczętych,
- 2) naliczone za czas trwania inwestycji różnice kursowe od zaciągniętych od inwestora zobowiązań,
- 3) opłaty (np. notarialne, sądowe).

Do kosztów wytworzenia podstawowych środków trwałych nie zalicza się kosztów przetargów, ogłoszeń i innych związanych z udzieleniem zamówień publicznych.

Na koncie 088 księguje się również rozliczenie kosztów dotyczących zakupu gotowych środków trwałych.

Konto 088 może wykazywać saldo **Wn**, które oznacza stan środków trwałych w budowie.

Ewidencja analityczna według projektów, tytułów inwestycyjnych i podziałek klasyfikacji budżetowej.

Typowe zapisy strony Wn konta 088

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Roboty, dostawy, i usługi związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji wykonane przez zewnętrznych kontrahentów.	201
2.	Zakup maszyn i urządzeń wymagających montażu lub stanowiących pierwsze wyposażenie budowanych obiektów.	201
3.	Wynagrodzenie osób fizycznych zatrudnionych doraźnie do prac związanych z inwestycją.	231
4.	Cło i inne opłaty dotyczące nabycia składników lub praw związanych z inwestycjami.	225, 240

Typowe zapisy strony Ma konta 088

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przyjęcie do używania środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych uzyskanych z inwestycji.	011, 013, 020
2.	Niedobory i szkody w rzeczowych składnikach środków trwałych w budowie.	240

Konta zespołu 1

Konto 101 – „Kasa”

Konto 101 służy do ewidencji krajowej i zagranicznej gotówki znajdującej się we wszystkich kasach jednostki.

Na stronie Wn ujmuje się wpływy gotówki oraz nadwyżki kasowe, a na stronie Ma rozchody gotówki i niedobory kasowe.

Obroty gotówkowe podlegają ujęciu w raporcie kasowym w dniu rzeczywistego przychodu lub rozchodu gotówki z kasy.

Konto 101 może wykazywać jedynie saldo Wn, które wyraża stan gotówki w kasie lub saldo zerowe.

Zasady gospodarki kasowej oraz rodzaje dokumentów stanowiących podstawę przychodu i rozchodu gotówki z kasy, a także wysokość pogotowia kasowego określa „Instrukcja zasad gospodarki kasowej i ochrony wartości pieniężnych Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie”.

Ewidencja analityczna prowadzona jest w podziale na poszczególne kasy według osób materialnie odpowiedzialnych:

- kasa główna - wydatki budżetowe,
- kasy – Biura Obsługi Klienta,
- kasy biletowe – dochody budżetowe,
- kasa biletomaty,
- kasa toalety.

Przy rozszerzaniu działalności ZTM obejmującej inne rodzaje dochodów wskazana jest rozbudowa ewidencji analitycznej o nowe rodzaje kas.

Typowe zapisy strony Wn konta 101

-p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Podjęcie gotówki z banku: - z rachunku bieżącego jednostki budżetowej, - z innych rachunków bankowych.	141 141
2.	Wpłaty z tytułu należności ujętych na kontach rozrachunków.	221,231, 234, 240
3.	Wpłaty przychodów nie przypisanych na kontach rozrachunków z tytułu: - sprzedaży usług, - dochodów budżetowych (opłaty dodatkowe i pozostałe), - sprzedaży składników majątkowych jednostki(środków trwałych, wartości niematerialnych), - otrzymywanych kar i odszkodowań, -odsetek od należności niepodatkowych	720 721, 722 760 722 750
4.	Wpłaty z tytułu zwrotu pobranych zaliczek i wydatków.	231,234,240
5.	Nadwyżki środków pieniężnych w kasie.	245
6.	Wpłaty z tytułu zwrotu kosztów nie ujętych uprzednio jako należności od kontrahentów (z wyjątkiem finansowanych z FŚS).	402,409

Typowe zapisy strony Ma konta 101

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wypłata wynagrodzeń i zaliczek na wynagrodzenia.	231
2.	Wypłata zaliczek do rozliczenia.	234
3.	Zapłata gotówką zobowiązań nie ujętych na kontach rozrachunków z tytułu: - zakupu:	
	a) środków trwałych umarzanych stopniowo,	011
	b) pozostałych środków trwałych,	013
	c) materiałów,	310,401
	d) usług i pozostałych wydatków	402,409
	e) inwestycyjnej – środków trwałych w budowie	080,
4.	Wypłaty z tytułu pokrycia zobowiązań ujętych na kontach rozrachunków.	201,234,240
5.	Wypłaty z tytułu kar i grzywien: –działalności operacyjnej	240
6.	Odprowadzenia gotówki na własne rachunki bankowe.	141
7.	Niedobory kasowe.	240
8.	Wypłata ekwiwalentów za zużycie własnej odzieży itp.	405
9.	Wypłata zasiłków pokrywanych przez ZUS.	229,231*
10.	Fałszywe znaki pieniężne zatrzymane lub przekazane do	240
11.	ekspertyzy.	

*Na koncie 231 księguje się ekwiwalenty i zasiłki ujęte na liście wypłat wynagrodzeń i razem z nimi są wypłacane pracownikom.

Konto 130 – „Rachunek bieżący jednostek budżetowych”

Konto 130 służy do ewidencji stanu środków budżetowych oraz obrotów na rachunku bankowym z tytułu wydatków i dochodów budżetowych objętych planem finansowym tej jednostki.

Wydatkiem budżetowym jest każda kwota pobrana z rachunku bieżącego jednostki budżetowej z tytułu finansowania zadań ujętych w planie wydatków.

Dochodem budżetowym są wpływy uzyskane przez jednostkę z tytułu wpłat podlegających zarachowaniu na dochody budżetu Miasta Lublin lub budżetu państwa.

Przy dokonywaniu wydatków budżetowych obowiązują zasady wskazane w art. 44 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 poz. 2077) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów dnia 13 września 2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1911) w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Do rachunków bieżących jednostki prowadzone są subkonta; odrębne dla ewidencjonowania pobranych i rozliczonych przez jednostkę - dochodów budżetowych (1) oraz oddzielne dla wydatków budżetowych (0), dla opłat dodatkowych (2) i dochodów

z tytułu sprzedaży biletów (3).

Na rachunku bieżącym **subkonto wydatków** jednostki ujmuje się wpływy z tytułu wpłat:

- wpływy środków pieniężnych od dysponenta wyższego stopnia, które są przeznaczone na pokrycie wydatków budżetowych, zgodnie z planem finansowym jednostki,
- wpływy z tytułu zwrotu wydatków dokonane w tym samym roku, w którym poniesiono wydatki (np. zwroty zaliczek).

Z rachunku bieżącego – **subkonta wydatków** jednostki dokonywane są:

- wydatki na finansowanie własnej działalności bieżącej i inwestycyjnej,
- przekazania na konto dochodów podatku od towarów i usług naliczonego dotyczącego zakupów objętych odwrotnym obciążeniem,
- przelewy z tytułu zwrotu na rachunek Urzędu Miasta środków pieniężnych otrzymanych na pokrycie wydatków budżetowych danego roku, a nie wykorzystanych do końca roku.

Na **subkonto dochodów budżetowych** prowadzone do rachunku bieżącego jednostki przyjmowane są:

- wpłaty dochodów budżetowych zrealizowanych przez jednostkę,
- wpływy z tytułu zwrotu kosztów sądowych i komorniczych w dacie ich uzyskania.

Z **subkonta dochodów budżetowych** dokonywane są:

- zwroty nadpłat w dochodach budżetowych,
- przelewy z tytułu odprowadzania dochodów pobranych przez jednostkę na rachunek dochodów budżetowych Urzędu Miasta pomniejszone o kwotę należnego podatku VAT wynikającą z deklaracji VAT 7. Kwota należnego podatku VAT podlega przekazaniu na wyodrębniony rachunek Gminy Lublin.

Dowody wpłat i wypłat z rachunków bieżących jednostki z tytułu realizacji dochodów i wydatków budżetowych zawierają odpowiednie podziałki klasyfikacji budżetowej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 z późn. zm).

Na **koncie 130** obowiązuje zachowanie zasady czystości obrotów, co oznacza, że do zapisów z tytułu zwrotu nadpłat, korekty niewłaściwych wydatków itp. wprowadza się dodatkowy techniczny zapis ujemny po obu stronach konta.

W okresie roku budżetowego subkonto wydatków budżetowych może wykazywać saldo **Wn**, które oznacza stan środków otrzymanych na realizację wydatków budżetowych, a nie wykorzystanych do danego dnia.

Saldo **Wn** subkonta dochodów budżetowych wykazuje stan środków budżetowych z tytułu zrealizowanych dochodów budżetowych, które do danego dnia nie zostały przelane na rachunek dochodów budżetu Urzędu Miasta.

Analityczna ewidencja zrealizowanych dochodów i wydatków budżetowych prowadzona jest według podziałek klasyfikacji budżetowej uwzględniając wymogi sprawozdawczości.

Operacje księguje się na podstawie dowodów bankowych i musi zachodzić pełna zgodność zapisów jednostki z zapisami bankowymi.

Saldo konta 130 ulega likwidacji poprzez księgowanie:

- przelewu środków pieniężnych otrzymanych z Urzędu Miasta na wydatki budżetowe i niewykorzystanych do końca roku w korespondencji z kontem 223,
- przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nie przelanych do końca roku w korespondencji z kontem 222.

Ewidencja analityczna do konta 130 prowadzona jest według podziałek klasyfikacji budżetowej na subkontach:

- dochodów,
- wydatków,
- opłat dodatkowych
- dochodów z tytułu sprzedaży biletów.

Przy rozszerzaniu zakresu działalności ZTM wskazana jest rozbudowa ewidencji analitycznej o nowe rodzaje dochodów.

Typowe zapisy strony Wn konta 130- wydatki

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpływy środków budżetowych z Urzędu Miasta przeznaczonych na wydatki jednostki.	223
2.	Sumy zwrócone na rachunek wydatków budżetowych w roku ich dokonania:	
	- z kasy,	141
	- z innych rachunków bankowych jednostki,	141
	- dotyczących należności ujętych na kontach rozrachunków	201, 231,234,240
	- dotyczących zmniejszenia uprzednio zaksięgowanych kosztów	401-405,409
3.	Wpływy z tytułu korekt, omyłek bankowych i niewłaściwe obciążenia bankowe.	240

Typowe zapisy strony Ma konta 130- wydatki

Lp	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zrealizowane wydatki budżetowe związane z finansowaniem własnej działalności w formie:	
	- pobrania gotówki z banku do kasy,	141
	- przelewów z tytułu spłaty zobowiązań ujętych na kontach rozrachunkowych (dotyczących działalności bieżącej i inwestycyjnej),	201, 225, 229, 231,234,240

	- przelewów za dostawy, usługi i opłaty zaliczane bezpośrednio w ciężar kosztów,	401, 402, 403, 409
	- wypłacanych przelewami kwot do rozliczenia,	234
	- przelewów równowartości odpisów na ZFŚS,	240,405
	- odsetek za zwłokę w zapłacie zobowiązań,	201,225,229,240
	- zapłaty kar, grzywien, odszkodowań i kosztów sądowych:	
	a) obciążających pozostałe koszty operacyjne,	240,201
	b) obciążające pracowników lub inne osoby.	234,240
2.	Omyłkowe obciążenia bankowe.	240
3.	Zwrot niewykorzystanych środków budżetowych na rachunek bieżący budżetu samorządu terytorialnego.	223
4.	Opłaty za usługi bankowe pobrane przez banki.	409
5.	Przelew wynagrodzeń dla płatnika składek ZUS (z rachunku wydatków na dochody).	141
6.	Przekazanie na konto dochodów podatku od towarów i usług naliczonego dotyczącego zakupów objętych odwrotnym obciążeniem.	141

Na stronie Wn konta 130 dochody ujmuje się wszelkie wpływy środków na rachunek bieżący, a na **stronie Ma** wszelkie wypływy środków z tego rachunku.

Ewidencja analityczna prowadzona jest wg podziałek klasyfikacji budżetowej.

Operacje księguje się na podstawie dowodów bankowych i musi zachodzić pełna zgodność zapisów jednostki z zapisami bankowymi.

Typowe zapisy strony Wn konta 130- dochody

.p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpływy należności:	
	–ujętych na kontach rozrachunków,	221,234,240
	–nie ujętych na kontach rozrachunków.	720, 721, 722, 723
2.	Wpłaty z tytułu zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych:	
	-z sum pieniężnych w drodze,	141
	-z tytułu należności przypisanych,	221,
	-z tytułu należności nieprzypisanych.	720,721,722,723,760
3.	Wpływ odsetek za zwłokę w zapłacie należności.	221,240
4.	Wpłaty kwot niewyjaśnionych ze względu na tytuł wpłaty.	245
5.	Zwrot kosztów komorniczych i egzekucyjnych	760
	Zwrot kosztów sądowych	221
	Wpływ dochodów objętych sprawozdaniem Rb 27ZZ	221

Typowe zapisy strony Ma konta 130- dochody

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przelewy zrealizowanych dochodów budżetowych.	222
2.	Zwroty nadpłat w dochodach budżetowych.	221, 240
3.	Zwroty kwot wpłaconych jako niewyjaśnione, lecz w postępowaniu wyjaśniającym uznanych za omyłkowe wpłaty.	245
4.	Okresowe przelewy zrealizowanych dochodów budżetowych odprowadzanych na rachunek budżetu samorządu terytorialnego z tytułu dochodów zrealizowanych na rzecz budżetu państwa.	222
5.	Przelew podatku od towarów i usług należnego w cyklach miesięcznych na podstawie deklaracji VAT 7 na rachunek bankowy Urzędu Gminy	225

Konto 133 – „Rachunek bieżący jednostek budżetowych - projekty”

Konto 133 służy do ewidencji wpływu środków pieniężnych z rachunku bankowego Urzędu Miasta na finansowanie projektów współfinansowanych ze środków unijnych oraz do ewidencji wydatków w ramach wkładu własnego jednostki samorządu terytorialnego.

Na koncie 133 dokonuje się księgowania wyłącznie na podstawie dowodów bankowych, w związku z czym musi zachodzić pełna zgodność zapisów konta 133 między księgowością jednostki, a księgowością banku. Na koncie 133 obowiązuje zasada czystości zapisów, co oznacza, że do błędnych zapisów, zwrotów nadpłat, korekt, wprowadza się dodatkowo techniczny zapis ujemny.

Ewidencja szczegółowa do konta 133 dostosowana jest do układu wykonawczego budżetu i zapewnia podział środków według rachunków bankowych oraz projektów.

Konto 133 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków na realizację projektów.

Typowe zapisy strony Wn konta 133

L. p	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpływy środków budżetu na realizację projektu.	223
2.	Wpływ środków pieniężnych w drodze.	141
3.	Refundacja wcześniej poniesionych wydatków.	240

Typowe zapisy strony Ma konta 133

L. p	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zapłata zobowiązań wobec dostawców i innych kontrahentów.	201,231,234, 240

2.	Zwrot niewykorzystanych środków przeznaczonych na realizację projektu.	223
3.	Przekazanie na rachunek budżetu środków otrzymanych w ramach refundacji wcześniej poniesionych wydatków.	240

Konto 135 – „Rachunki środków funduszy specjalnego przeznaczenia”

Konto 135 służy do ewidencji środków pieniężnych funduszy specjalnego przeznaczenia. W jednostce na koncie 135 ewidencjonuje się środki pieniężne zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Obowiązek przekazywania na wyodrębnionym rachunku bankowym środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych wynika z art. 12 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2191).

Zasady gospodarki finansowej określa roczny plan zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Na stronie Wn ujmuje się wpływy środków na rachunek bankowy, a na stronie **Ma** wydatki z tytułu prowadzonej działalności.

Konto 135 może wykazywać saldo **Wn**, które oznacza stan środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym.

Operacje księguje się na podstawie dowodów bankowych i musi zachodzić pełna zgodność zapisów jednostki z zapisami bankowymi.

Typowe zapisy strony Wn konta 135

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpłata równowartości odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.	851
2.	Wpłaty gotówki z kasy.	141
3.	Przelewy z tytułu zwrotu zaliczek i pożyczek	201,234,240
4.	Przypisane odsetki od środków na rachunku bankowym	851
5.	Wpłaty kwot niewyjaśnionych, a dotyczących dochodów budżetowych, które powinny być ujęte na koncie 130.	245

Typowe zapisy strony Ma konta 135

-p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Podjęcie gotówki do kasy.	141
2.	Przelewy na pokrycie zobowiązań z tytułu dostaw i usług na rzecz działalności finansowanej z funduszy specjalnego przeznaczenia oraz z tytułu udzielonych pożyczek i zaliczek.	201, 234, 240
3.	Przelew z tytułu refundacji wydatków budżetowych pokrytych z innych rachunków bankowych	130, 240

4.	Przekazanie zobowiązań wobec budżetu – zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych.	225
5.	Błędy w wyciągach bankowych i ich sprostowanie.	240
6.	Zwroty kwot wpłaconych jako niewyjaśnione, lecz w postępowaniu wyjaśniającym uznanych zapłaty należności budżetowych omyłkowo wpłaconych na konto 135.	245

Konto 139 – „Inne rachunki bankowe”

Konto 139 służy do ewidencji środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące (130) i rachunki środków specjalnego przeznaczenia (135).

Na koncie 139 prowadzi się ewidencję obrotów z tytułu sum depozytowych. Sumy depozytowe – to obce środki pieniężne przechowywane przez jednostkę przez okres określony przepisami lub umowami. Obejmują one w szczególności kaucje, wadia, oraz sumy stanowiące przedmiot sporu. Oprocentowanie sum depozytowych stanowiących własność osób fizycznych, prawnych i innych jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej powiększa ich wartość, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

Na stronie **Wn konta 139** ujmuje się wpływy sum depozytowych i na zlecenie, a po stronie **Ma** rozchody (zwroty) tych środków, ewentualnie zatrzymanie kwot depozytów zgodnie z obowiązującymi przepisami (przelew na dochody jednostki – konto 130).

Operacje księguje się na podstawie dowodów bankowych i musi zachodzić pełna zgodność zapisów jednostki z zapisami bankowymi.

Typowe zapisy strony Wn konta 139

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpłata na rachunek bankowy sum depozytowych z tytułu kaucji i wadiów.	240
2.	Odprowadzenie z kasy przyjętych w gotówce kaucji i wadiów.	141
3.	Błędy w wyciągach bankowych i ich sprostowanie.	240
4.	Odsetki od sum depozytowych.	240
5.	Wpłaty kwot niewyjaśnionych,, a dotyczących dochodów budżetowych, które powinny być ujęte na koncie 130.	245

Typowe zapisy strony Ma konta 139

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przelewy z tytułu zwrotu kaucji i wadiów.	240
2.	Błędy w wyciągach bankowych i ich sprostowanie.	240
3.	Obciążenie bankowe z tytułu kosztów prowadzenia rachunku i opłat za operacje.	402
4.	Zwroty kwot wpłaconych jako niewyjaśnione, lecz w postępowaniu wyjaśniającym uznanych zapłaty należności budżetowych omyłkowo wpłaconych na konto 139.	245

Konto 141 – „Środki pieniężne w drodze”

Konto 141 służy do ewidencji przepływu środków pieniężnych między bankiem a kasą oraz między rachunkami w różnych bankach.

Na stronie **Wn** księguje się zwiększenie stanu środków pieniężnych w drodze a na stronie **Ma** ich zmniejszenia.

Konto 141 może wykazywać saldo **Wn**, które oznacza stan środków w drodze.

Typowe zapisy strony Wn konta 141

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Dokonywane za pośrednictwem banków: - wpłaty z kasy na rachunki bankowe, - pobrania z rachunków bankowych do kasy.	101 130, 135,
2.	Przelewy między rachunkami bankowymi jednostki.	130,135,139

Typowe zapisy strony Ma konta 141

Lp.	Treść operacji	Konto przeciwstawne
1.	Wpływy środków pieniężnych w drodze: - do kasy, - na rachunki bankowe.	101 130, 135,139

Konta zespołu 2

Konto 201– „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami”

Konto 201 służy do ewidencji wszelkich rozrachunków z tytułu dostaw, robót i usług, w tym również zaliczek na poczet dostaw, robót i usług.

Na koncie tym nie ujmuje się rozrachunków z tytułu należności zaliczanych do dochodów budżetowych, które ujmowane są na koncie 221. Funkcja konta 201 związana jest z ewidencją rozrachunków z dostawcami i wykonawcami robót i usług w tym dotyczących zadań inwestycyjnych.

Rozrachunki z dostawcami ewidencjonowane są koncie 201 na podstawie obciążeń za wykonane na rzecz jednostki dostawy, roboty i usługi.

Konto 201 obciąża się przede wszystkim z tytułu:

- spłaty zobowiązań wobec dostawców,
- zwrotu dostaw w związku z uznanymi przez dostawców reklamacjami (na podstawie faktur korygujących),
- należnych kar i odszkodowań związanych z dostawami,
- odpisów przedawnionych zobowiązań.

Konto 201 uznaje się w szczególności z tytułu:

- zobowiązań za dostawy i usługi wynikających z faktur lub rachunków,

- naliczonych odsetek umownych za nieterminową zapłatę zobowiązań oraz kar umownych lub odszkodowań należnych dostawcy,
- wpłat należności za zrealizowane dostawy i usługi oraz zaliczek od odbiorców,
- umorzenia lub odpisania należności od odbiorców.

Ewidencja analityczna prowadzona jest wg kontrahentów. Kodowanie zobowiązań z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej zabezpiecza uzyskanie informacji niezbędnych dla sprawozdawczości budżetowej.

Konto 201 może wykazywać saldo **Ma**, które oznacza stan zobowiązań.

Typowe zapisy strony Wn konta 201

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zapłata zobowiązań za dostawy i usługi.	101,130,133,135
2.	Zapłata wymagalnych odsetek i kar umownych	130
3.	Równowartość potrąconej przy zapłacie zobowiązań kaucji gwarancyjnej, która jest pobierana z konta 130 na rachunek pomocniczy sum depozytowych 139.	240
4.	Odpisanie zobowiązań (przedawnionych, umorzonych) działalności eksploatacyjnej:	
	- z tytułu odsetek	750
	- z pozostałych tytułów	760
5.	Kompensata należności zobowiązaniami.	221
6.	Przebieganie cesji wierzytelności w terminie zapłaty	240

Typowe zapisy strony Ma konta 201

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zobowiązania wynikające z faktur VAT lub rachunków z tytułu dostaw robót i usług:	
	- wartości w cenie zakupu i niepodlegający odliczeniu VAT	401,402,409
	- wartości naliczonego w fakturach VAT podlegającego odliczeniu (w całości lub części) od VAT należnego.	225
2.	Zobowiązania z tytułu dostaw z działalności inwestycyjnej)	080, 088
3.	Zobowiązania wobec dostawców z tytułu wymagalnych odsetek i kar umownych:	
	- działalności eksploatacyjnej:	
	a) kary,	761
	b) odsetki za zwłokę w zapłacie	751
	c) odsetki w zapłacie w zakresie działalności finansowanej z funduszy specjalnego przeznaczenia.	851
4.	VAT naliczony podlegający odliczeniu od VAT należnego	225

Konto 221 – „Należności z tytułu dochodów budżetowych”

Konto 221 przeznaczone jest do ewidencji należności z tytułu dochodów budżetowych.

Na stronie **Wn** księguje się przypisane na dany rok budżetowy należności z tytułu dochodów budżetowych i zwrot nadpłat z tytułu dochodów nienależnie wpłaconych lub orzeczonych do zwrotu. Przypisy należności z tytułu opłat dodatkowych księgowane są na bieżąco na podstawie dokumentów sprzedaży z wyjątkiem opłat dodatkowych, rozliczeń biletomatów oraz zezwoleń i zaświadczeń dokonywanych koniec każdego miesiąca na podstawie zestawień miesięcznych sporządzanych przez właściwe komórki.

Na stronie **Ma** księguje się wpłaty należności z tytułu dochodów budżetowych oraz odpisy (zmniejszenia) uprzednio przypisanych należności.

Konto 221 może wykazywać dwa salda: saldo **Wn** będące sumą poszczególnych należności z tytułu dochodów budżetowych oraz saldo **Ma** będące sumą poszczególnych zobowiązań z tytułu nadpłat dochodów budżetowych.

W bilansie należności wykazuje się po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące, które są księgowane na koncie 290 po stronie **Ma**.

Ewidencja analityczna prowadzona według dłużników z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmującej w szczególności:

- sprzedaż usług,
- odsetki,
- kary pieniężne od ludności i jednostek organizacyjnych,
- należności z tytułu opłaty dodatkowej,
- sprzedaż biletów (odbiorcy różni, biletomaty),
- opłaty za korzystanie z przystanków,
- dzierżawy,
- należności z tytułu wynagrodzeń płatnika składek,
- należności nałożone wyrokiem sądowym,
- należności z tytułu dochodów budżetu państwa.

Typowe zapisy strony Wn konta 221

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Należność jednostki: -za świadczone usługi (wartość netto faktury) -należny VAT - z tytułu opłat dodatkowych oraz pozostałych tytułów związanych z opłatami -za sprzedane środki trwałe, pozostałe środki trwałe (wartość netto faktury) -należny VAT , -z tytułu dzierżaw, opłat za korzystanie z przystanków,	720 225 721 760 225 722

	zezwoleń itp.	
	-z tytułu odsetek za zwłokę od należności zapłaconych,	750
	-z tytułu kar i grzywien.	760
	Naliczenie odsetek statystycznych na koniec kwartału	750
2.	Wyksięgowanie odsetek naliczonych statystycznie w miesiącu	750
3.	po upływie kwartału (roku) - zapis ujemny.	
	Zwroty dochodów budżetowych nienależnie wpłaconych.	130
4.	Należności z tytułu odszkodowań przyznanych przez	760
5.	ubezpieczyciela	
6.	Należności z tytułu dochodów budżetu państwa związanych z realizacją przez samorządową jednostkę budżetową zadań zleconych (objętych sprawozdaniem RB 27ZZ).	722

Typowe zapisy strony Ma konta 221

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpłata należności z tytułu przypisanych dochodów budżetowych:	
	-do kasy,	101
	-do banku.	130
2.	Zmniejszenie (odpisy) uprzednio przypisanych należności dotyczących dochodów budżetowych.	720, 721, 722,
3.	Odpisanie należności przedawnionych i umorzonych.	761
	Wpływ należności od ubezpieczyciela	130
4.	Odpisywanie należności nieściągalnych, umorzonych i przedawnionych do wysokości uprzednio dokonanych odpisów aktualizacyjnych.	290
5.	Uznanie wpłaty wcześniej zaksięgowanej jako niewyjaśniona, za spłatę należności	245

Konto 222 – „Rozliczenie dochodów budżetowych”

Konto 222 służy do ewidencji rozliczenia zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych.

Na stronie Wn księguje się przelewy uprzednio zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych, które przekazuje się okresowo na rachunek bankowy budżetu Miasta Lublin lub budżetu państwa w korespondencji z **kontem 130**.

Na stronie Ma ujmuje się roczne przeniesienie zrealizowanych dochodów budżetowych na **konto 800** – na podstawie sprawozdań finansowych Rb 27S i Rb 27ZZ.

Na koniec roku konto 222 może wykazywać saldo **Ma**, które oznacza stan dochodów budżetowych zrealizowanych do 31 grudnia, lecz nieprzelanych na rachunek budżetu Miasta Lublin lub budżetu państwa.

Konto 223 – „Rozliczenie wydatków budżetowych”

Konto 223 służy do ewidencji zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich.

Na stronie Wn ujmuje się:

- zwroty na rachunek bankowy Urzędu Miasta niewykorzystanych do końca roku środków otrzymanych na wydatki budżetowe (w korespondencji z kontem 130, 133),
- przeniesienie (na podstawie rocznych sprawozdań budżetowych) zrealizowanych w ciągu okresu wydatków budżetowych jednostki oraz wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich (w korespondencji z kontem 800).

Na stronie Ma księguje się okresowe wpływy środków budżetowych otrzymanych od Urzędu Miasta na pokrycia wydatków budżetowych (w korespondencji z kontem 130), w tym wydatków w ramach współfinansowania programów i projektów realizowanych ze środków europejskich (w korespondencji z kontem 133).

Konto 223 może wykazywać saldo **Ma**, które oznacza stan środków budżetowych otrzymanych od dysponenta przeznaczonych na pokrycie wydatków jednostki, lecz niewykorzystanych do końca minionego roku.

Konto 225 – „Rozrachunki z budżetami”

Konto 225 służy do ewidencji rozrachunków z budżetem państwa i z budżetami samorządów terytorialnych z tytułu podatków i wynikających z funkcji płatnika potrąceń na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz rozrachunków z tytułu VAT.

Na stronie Wn ujmuje się w szczególności:

- wpłaty do budżetu z tytułu podatków (dochodowego od osób fizycznych, od środków transportowych) oraz od nieruchomości,
- wpłat do Urzędu Gminy podatku VAT należnego,
- VAT naliczony przy zakupie w przypadku jego rozliczania z urzędem skarbowym,
- VAT naliczony w zakresie faktur objętych obowiązkiem odwrotnego obciążenia i importu usług,
- zmniejszenie VAT należnego (na podstawie faktur korygujących)

Na stronie Ma księguje się w szczególności:

- zobowiązania z tytułu zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych pobranych przez jednostkę, podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych oraz opłat za trwały zarząd,
- VAT należny od sprzedaży,
- VAT należny w zakresie faktur objętych obowiązkiem odwrotnego obciążenia i importu usług,

Ewidencja analityczna prowadzona jest wg tytułów rozrachunków z budżetem z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmująca w szczególności:

- podatek dochodowy od osób fizycznych,
- pozostałe rozrachunki z budżetem (podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych,
- rozrachunki z urzędem skarbowym z tytułu podatku VAT.

Do rozliczenia podatku od wynagrodzeń stosuje się dodatkową analitykę według podziałek klasyfikacji budżetowej,

Do rozliczenia podatku VAT stosuje się dodatkową analitykę:

- VAT należny bieżący z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej,
- VAT naliczony bieżący z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej ,
- VAT przyszły z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Konto 225 może mieć dwa salda ustalone jako sumy sald ksiąg pomocniczych. Saldo **Wn** oznacza stan należności, a saldo **Ma** stan zobowiązań wobec budżetu.

Typowe zapisy strony Wn konta 225

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przelewy z tytułu zobowiązań wobec budżetu finansowanych ze środków: -budżetowych, -funduszy celowych	130 135
2.	VAT naliczony w fakturach dostawców, podlegający odliczeniu.	201
3.	Zmniejszenie zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych potrąconych z wynagrodzeń w wyniku korekt deklaracji podatkowych.	231
4.	Przelew podatku należnego w cyklach miesięcznych na podstawie deklaracji VAT 7 na rachunek Urzędu Gminy	130
5.	Podatek od towarów i usług naliczony w zakresie faktur objętych obowiązkiem odwrotnego obciążenia i importu usług,	225

Typowe zapisy strony Ma konta 225

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Naliczony i potrącony na listach płac (wypłat) podatek dochodowy od osób fizycznych.	231
2.	VAT należny od sprzedaży wynikającej z wystawionych faktur, refaktur, faktur objętych obowiązkiem odwrotnego obciążenia, lub importem usług.	221, 300
3.	Wyksięgowanie podatku naliczonego w cyklach miesięcznych na podstawie deklaracji VAT 7 na fundusz jednostki	800
4.	Zwrot nadpłaconych zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych.	130

5.	Naliczony podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, opłata za trwałe zarząd	403
----	--	-----

Konto 229 – „Pozostałe rozrachunki publiczno - prawne”

Konto 229 służy do ewidencji rozrachunków publiczno - prawnych (z innych tytułów niż wynikające z ustawy – Ordynacja podatkowa) z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, Funduszem Pracy, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Na stronie Wn ujmuje się należności z tytułu wypłaconych zasiłków, spłatę i zmniejszenie zobowiązań, a na stronie **Ma** księguje się zobowiązania z tytułu składek.

Ewidencja analityczna prowadzona jest według podziałek klasyfikacji budżetowej i tytułów ubezpieczeń.

Konto 229 może wykazywać dwa salda: saldo **Wn** oznacza stan należności, a saldo **Ma** stan zobowiązań z tytułu rozrachunków publiczno - prawnych.

Typowe zapisy strony Wn konta 229

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przelewy składek do ZUS – na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i Fundusz Pracy oraz PFRON.	130
2.	Wypłata zasiłków pokrywanych przez ZUS, które ujęto na listach wynagrodzeń.	231
3.	Korekty zmniejszające składki ZUS płacone przez:	
	– pracowników	231
	– zakład pracy	405
4.	Wynagrodzenie przypadające jednostce za pobieranie i odprowadzanie składek do ZUS,	760

Typowe zapisy strony Ma konta 229

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Naliczone składki płacone przez pracodawcę na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych i na Fundusz Pracy:	
	– dotyczące działalności operacyjnej	405
2.	Składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych płacone przez pracownika, które są potrącane z wynagrodzeń.	231
3.	Naliczenie składek PFRON.	405
4.	Przekazanie wynagrodzenia przypadającego jednostce za pobieranie i odprowadzanie składek do ZUS, zarachowane na poczet zapłaty zobowiązań wobec ZUS.	130

Konto 231 – „Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń”

Konto 231 służy do ewidencji rozrachunków z pracownikami jednostki i innymi osobami

fizycznymi z tytułu wypłat pieniężnych i świadczeń rzeczowych zaliczanych zgodnie z odrębnymi przepisami do wynagrodzeń wynikających ze stosunku pracy, umów zlecenia i umów o dzieło oraz tytułu wypłat zasiłków pokrywanych przez ZUS, które naliczono na listach wynagrodzeń.

Na stronie Wn ewidencjonuje się w szczególności:

- wypłaty wynagrodzeń i zaliczek na wynagrodzenia,
- potrącenia obciążające pracownika, dokonane z naliczonych na liście wynagrodzeń,
- wartość wydanych świadczeń rzeczowych zaliczanych do wynagrodzeń
- wypłaty zasiłków ZUS naliczonych na liście wynagrodzeń,
- odpisanie zobowiązań przedawnionych z tytułu nie pobranych w terminie wynagrodzeń.

Ewidencja zbiorcza na podstawie zestawień z list wynagrodzeń.

Na stronie Ma księguje się przede wszystkim:

- naliczone wynagrodzenia obciążające koszty,
- naliczone na listach wynagrodzeń zasiłki finansowane przez ZUS (chorobowe, opiekuńcze, macierzyńskie) ,
- przedawnione lub umorzone należności z tytułu wynagrodzeń.

Ewidencja analityczna według składników wynagrodzeń:

- wynagrodzenia osobowe,
- wynagrodzenia z umów zleceń i o dzieło,
- zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze,
- dodatkowe wynagrodzenie roczne,
- nagrody jubileuszowe.

Ewidencja szczegółowa na imiennych kartach wynagrodzeń pracowników i innych osób fizycznych otrzymujących wynagrodzenie prowadzona w systemie kadrowo - płacowym.

Konto 231 może wykazywać dwa salda. Saldo **Wn** oznacza stan należności od pracowników np. z tytułu nadpłaconych wynagrodzeń. Saldo **Ma** oznacza stan zobowiązań z tytułu naliczonych, a nie wypłaconych wynagrodzeń.

Typowe zapisy strony Wn konta 231

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wypłata wynagrodzeń i zaliczek na poczet wynagrodzeń, zasiłków chorobowych oraz zasiłków pokrywanych ze środków ZUS: <ul style="list-style-type: none"> -gotówką z kasy, -przelewem na konta pracowników. 	101 130
2.	Potrącenia dokonane na liście płac z tytułu: <ul style="list-style-type: none"> -podatku dochodowego od osób fizycznych, -składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych 	225 229

płaconych przez pracowników z własnych środków, -składek na dobrowolne ubezpieczenia grupowe, -składek i zwrotu pożyczek do pracowniczej kasy zapomogowo - pożyczkowej i innych zobowiązań pracowników, -nie rozliczonych zaliczek i innych należności od pracowników.	240 240 234
--	-------------------

Typowe zapisy strony Ma konta 231

l.p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Naliczone w listach wynagrodzenia brutto obciążające: -koszty działalności operacyjnej, -koszty inwestycji (środków trwałych w budowie).	404 080, 088
2.	Naliczone zasiłki, które pokrywa ZUS wypłacane na podstawie listy wynagrodzeń.	229

Konto 234 – „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”

Konto 234 służy do ewidencji należności i zobowiązań wobec pracowników z innych tytułów niż wynagrodzenia, np. należności z tytułu pobranych do rozliczenia zaliczek na wydatki obciążające jednostkę, z tytułu odpłatności za świadczenia dokonane na rzecz pracowników oraz z tytułu udzielonych pracownikom pożyczek z ZFŚS, należności od pracowników z tytułu niedoborów i szkód, a także zapłacone zobowiązania wobec pracowników.

Na koncie **234** księguje się zobowiązania z tytułu ekwiwalentów wypłaconych za używanie własnej odzieży oraz za przejazdy służbowe własnym samochodem pracownika i z tytułu zwrotu sum wyłożonych przez pracownika na pokrycie kosztów jednostki.

Na stronie Wn księguje się w szczególności:

- wypłacone pracownikom zaliczki i sumy do rozliczenia na pokrycie kosztów jednostki,
- zwrot wydatków dokonywanych ze środków własnych pracownika na pokrycie kosztów jednostki,
- wypłacone ekwiwalenty za używanie własnej odzieży i za przejazdy służbowe własnym samochodem pracownika,
- należności od pracowników z tytułu pożyczek z ZFŚS,
- należności z tytułu niedoborów i szkód oraz kar obciążających pracownika,
- należności od pracowników z tytułu dochodzonych przez jednostkę świadczeń odpłatnych,
- zapłacone zobowiązania wobec pracownika.

Na stronie Ma ewidencjonuje się przede wszystkim:

- wpłaty należności od pracowników,
- poniesione koszty lub nabyte zapasy stanowiące rozliczenie zaliczek,
- wpłaty z tytułu zwrotu zaliczek i pożyczek.
- uznanie z tytułu wydatków pokrytych przez pracowników w imieniu jednostki,
- sporne roszczenie skierowane na drogę sądową.

Ewidencja analityczna według rodzajów rozrachunków obejmująca w szczególności:

- rozliczenia z tytułu podróży służbowych,
- zaliczki,
- świadczenia,
- pozostałe rozrachunki z pracownikami - ryczałty samochodowe,
- pozostałe rozrachunki z pracownikami - ZFŚS.

Ewidencja analityczna podróży służbowych i zaliczek prowadzona imiennie dla każdego pracownika, pozostałe rozrachunki na kontach zbiorczych w oparciu o zestawienia sporządzane za okresy miesięczne.

Konto 234 może wykazywać dwa salda. Saldo **Wn** stanowi sumę sald należności, a saldo **Ma** wykazuje stan zobowiązań wynikających z kont analitycznych.

Typowe zapisy strony Wn konta 234

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wypłaty sum do rozliczenia (zaliczek) i spłata zobowiązań wobec pracowników: -gotówką, -z rachunków bankowych.	101 130,135
2.	Należności z tytułu: -pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, -odsetek od pożyczek mieszkaniowych z ZFŚS (wymagalnych).	101,135 851
3.	Należności z tytułu niedoborów i szkód.	240

Typowe zapisy strony Ma konta 234

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpłaty sum nie wykorzystanych zaliczek oraz na pokrycie należności od pracowników z pozostałych tytułów: -do kasy, -na rachunki bankowe.	101 130,135
2.	Należności od pracowników - potrącenia na liście wynagrodzeń.	231
3.	Pokryte przez pracownika z pobranej zaliczki lub z własnych środków koszty działalności operacyjnej.	401,402,409
4.	Spłata pożyczek z ZFSS i odsetek od tych pożyczek.	135
5.	Zobowiązania z tytułu ekwiwalentów za używanie własnej odzieży i z tytułu używania własnych samochodów do celów służbowych	401,409

Konto 240 – „Pozostałe rozrachunki”

Na kontach 240 ewidencjonuje się krajowe i zagraniczne należności i roszczenia oraz zobowiązania nie objęte ewidencją na kontach 201 – 234, a ponadto rozliczenia niedoborów i szkód:

Na kontach tych ujmuje się przede wszystkim:

- rozrachunki z tytułu sum depozytowych: wadów, kaucji, zabezpieczenie należytego wykonania umów,
- rozliczenie niedoborów, szkód i nadwyżek,
- rozrachunki z tytułu potrąceń dokonywanych na listach wynagrodzeń z innych tytułów niż podatki i składki na ubezpieczenie pracowników,
- roszczenia sporne,
- rozrachunki z bankami z tytułu mylnego obciążenia i uznania rachunków bankowych.

Rozliczane niedobory i szkody ujmuje się w wartości ewidencyjnej skorygowanej o dotychczasowe umorzenie środków trwałych.

Sumę roszczenia z tytułu niedoborów i szkód zawinionych określa kierownik jednostki, ustalając realną wartość niedoboru.

Na stronie **Wn** księguje się:

- stwierdzone niedobory i szkody w aktywach rzeczowych i pieniężnych (w wartości początkowej),
- rozliczenie nadwyżek aktywów rzeczowych i pieniężnych ,
- wypłaty z sum na zlecenie, sum depozytowych oraz zwrot pozostałości tych sum,
- roszczenia sporne,
- odpisanie zobowiązań przedawnionych,
- odprowadzanie różnych potrąceń z list płac (z tytułu zobowiązań księgowanych na tym koncie),
- naliczone przez banki opłaty obciążające (na podstawie przepisów lub umów) obce sumy znajdujące się na rachunku sum depozytowych lub na zlecenie ,
- błędne obciążenie i korekty uznań dokonywanych przez bank (na podstawie wyciągów bankowych).

Na stronie **Ma** księguje się:

- ujawnione nadwyżki składników aktywów,
- rozliczenie niedoborów i szkód,
- zobowiązania z tytułu dokonywanych potrąceń z list wynagrodzeń (np. PKZP, ubezpieczenia pracowników i pozostałych),
- wpływy sum depozytowych i na zlecenie,
- naliczone przez bank odsetki od sum depozytowych lub na zlecenie, jeśli zwiększają zobowiązania wobec właścicieli tych sum,
- naliczone odsetki za zwłokę w zapłacie zobowiązań ewidencjonowanych na tym koncie,
- odpisanie zasadzonych lub oddalonych roszczeń spornych,
- odpisanie należności i roszczeń nieistotnych oraz umorzonych lub przedawnionych,
- błędne uznanie i korekty błędnych obciążeń bankowych.

Na kontach 240 mogą występować dwa salda będące sumą sald występujących na kontach analitycznych. Saldo **Wn** oznacza stan należności i roszczeń, a saldo **Ma** stan zobowiązań z tytułu pozostałych rozrachunków.

W bilansie należności wykazuje się po pomniejszeniu o ewentualne odpisy aktualizujące,

które są księgowane na koncie 290 po stronie Ma.

Ewidencja analityczna prowadzona jest według tytułów poszczególnych rozrachunków:

- Potrącenia z list płacy:

- PKZP, pożyczki mieszkaniowe, ubezpieczenia pracowników, pozostałe potrącenia.

- Pozostałe rozrachunki:

- depozyty, wadia, pozostałe rozliczenia (niedobory, nadwyżki),

- Rozliczenia z bankiem (płatności za pośrednictwem terminali).

Dodatkowa ewidencja analityczna prowadzona według kontrahentów ze wskazaniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Typowe zapisy strony Wn konta 240

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Udzielone pożyczki mieszkaniowe osobom nie będącymi pracownikami.	135
2.	Naliczone wymagalne odsetki od udzielonych pożyczek z ZFŚS (innym niż pracownicy).	851
3.	Ujawnione niedobory i szkody:	
	- gotówki,	101
	- środków trwałych (wartość początkowa,	011, 013
	- inwestycji (środków trwałych w budowie).	080
4.	Rozliczenie nadwyżek pozostałych środków trwałych.	760
5.	Rozliczenie nadwyżki środków trwałych umarzanych stopniowo oraz inwestycji (środków trwałych w budowie).	760
6.	Wyплаты z kasy (banku) dotyczące sum na zlecenie i depozytowych.	101, 139
7.	Błędne obciążenia i korekty pomyłkowych uznań bankowych.	130, 135, 139.
8.	Odpisanie zobowiązań przedawnionych dotyczących działalności :	
	- operacyjnej,	760
	- inwestycyjnej - nierozliczonych środków trwałych w budowie.	080, 088
9.	Należności od kontrahentów dochodzone na drodze sądowej.	201
10.	Zatrzymane wadia przetargowe, przekazane na rachunek bieżący w przypadkach określonych w art. 46 ust. 5 ustawy z 29 stycznia 2009 r. Prawo zamówień publicznych.	722
11.	Przelewy potrąceń od pracowników z tytułu kasy zapomogowo – pożyczkowej, składek na dobrowolne ubezpieczenia społeczne itp.	130
12.	Płatności kontrahentów oraz osób fizycznych dokonywane za pośrednictwem terminali.	221
13.	Wyjęcie gotówki z biletomatu (usługa zlecona.	221

Typowe zapisy strony Ma konta 240

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpłaty należności.	101,130,135, 139
2.	Otrzymane sumy na zlecenie oraz wpłaty sum depozytowych na inne rachunki jednostki budżetowej.	139
3.	Wpływy należności z tytułu udzielonych pożyczek mieszkaniowych.	135
4.	Zobowiązania z tytułu potrąceń dokonanych na listach wynagrodzeń innych niż budżet: ZUS i PFRON.	231
5.	Umorzenie należności oraz odpisanie należności przedawnionych obciążających:	
	-pozostałe koszty operacyjne,	761
	-działalność funduszy specjalnych.	851
6.	Wpływy należności z tytułu pożyczek udzielonych z ZFŚS.	135
7.	Ujawnione nadwyżki:	
	-gotówki w kasie,	101
	-środków trwałych umarzanych stopniowo,	011
	-pozostałych środków trwałych w użytkowaniu,	013
	- inwestycji (środków trwałych w budowie).	080,088
8.	Zobowiązania wynikające z faktur VAT lub rachunków z tytułu dostaw, robót i usług dotyczących działalności inwestycyjnej (wartość netto)	020,080, 088
	- podatek VAT	225
9.	Rozliczenie niedoborów i szkód w wyniku obciążenia osób i jednostek odpowiedzialnych, jeśli wyraziły na to zgodę.	234, 240
10.	Wyksięgowanie różnicy między sumą roszczenia a wartością niedoboru w związku z oddaleniem roszczenia przez sąd lub uznaniem za nieściągalne.	240
11.	Błędne obciążenia i korekty pomyłkowych uznań bankowych.	130, 135,139
12.	Zwiększenie zobowiązań związanych z depozytami pieniężnymi (wadiami) oraz z tytułu oprocentowania obcych środków pieniężnych na rachunku bankowym.	139
13.	Wpływ należności z tytułu płatności dokonywanych za pośrednictwem terminali.	130
14.	Napełnienie biletomatów gotówką (usługa zlecona).	240

Konto 245 – „Wpływy do wyjaśnienia”

Konto to służy do ewidencji wpłaconych, a nie wyjaśnionych kwot należności. Konto może wykazywać saldo Ma, które oznacza stan nie wyjaśnionych wpłat.

Typowe zapisy strony Wn konta 245

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przeksięgowanie wyjaśnionej wpłaty.	221, 720, 721, 722, 750, 760
2.	Zwrot pomyłkowo wpłaconej kwoty.	130, 135

3.	Uznanie wpłaty za spłatę należności po postępowaniu wyjaśniającym	221
----	---	-----

Typowe zapisy strony Ma konta 245

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpływ środków na rachunki bez oznaczenia tytułu wpłaty.	130, 135, 139

Konto 290 – „Odpisy aktualizujące należności”

Konto 290 służy do ewidencji odpisów aktualizujących wartość należności wątpliwych. Należności wątpliwe to takie, co do których jest prawdopodobne, że nie zostaną zapłacone w terminie i w pełnej wysokości, a przedwczesne byłoby uznanie ich za nieściągalne. Odpisów aktualizujących z tytułu należności dokonuje się jednorazowo według stanu na koniec roku obrotowego.

Odpisy aktualizujące tworzy się na:

- a) należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub stan upadłości do wysokości należności nie objętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym.
- b) należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego w pełnej wysokości należności.
- c) należności kwestionowane przez dłużników oraz z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna do wysokości niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności.
- d) pozostałe należności nieprzeterminowane w wysokości:
 - 10 % należności wymagalnych powstałych w bieżącym roku budżetowym
 - 30 % należności wymagalnych powstałych w ubiegłym roku budżetowym
 - 70 % należności wymagalnych powstałych w okresach wcześniejszych.
- e) odsetki od należności wymagalnych wyliczonych w sposób statystyczny według stanu na koniec roku budżetowego w wysokości 70% kwoty naliczonej.
- f) zasądzone koszty postępowania sądowego w wysokości 50 % kosztów na koniec roku budżetowego.

Odpis aktualizujący należności nie zwalnia od działań zmierzających do wyegzekwowania tych należności.

Zmniejszenie odpisów aktualizujących należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub upadłości do wysokości nie objętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem oraz odpisy od należności kwestionowanych przez dłużników następuje w przypadku umorzenia tych należności, przedawnienia lub udokumentowanej nieściągalności.

Odpisy aktualizujące należności korygują (zmniejszają) wykazywane w aktywach bilansu należności, do których te odpisy zostały dokonane, i dlatego ewidencja szczegółowa do **konta 290** powinna zapewnić ustalenie odpisów aktualizujących od

poszczególnych należności. Przypadku umorzenia tych należności,

Konto 290 może wykazywać saldo **Ma**, które oznacza wartość odpisów aktualizujących należności.

Typowe zapisy strony Wn konta 290

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zmniejszenie odpisu aktualizującego w związku z zapłatą należności wymienionych w punktach a-c	760
2.	Odpisanie należności nieściągalnych umorzonych i przedawnionych wymienionych w punktach a-c do wysokości uprzednio dokonanych odpisów aktualizacyjnych.	221, 234, 240
3.	Zmniejszenie odpisu aktualizującego kwotę roszczenia spornego w przypadku przegrania sprawy w sądzie (dotyczy	221,234,240
5.	odpisów na należności wymienione w punktach a-c) . Zmniejszenie odpisu aktualizującego w związku z ustaniem przyczyn dokonania tego odpisu.	750,760, 762

Typowe zapisy strony Ma konta 290

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Odpis aktualizujący na należności wymienione w punktach a-c	761
2.	Przypis zasądzonych należności z tytułu kosztów postępowania i odsetek (w przypadku odpisu utworzonego na należności wymienione w punktach a-c.	221, 234, 240
3.	Odpisy aktualizujące należności według stanu na 31 grudnia danego roku dotyczące należności wymienionych w punktach d-f.	761, 762
4.	Wyksięgowanie pod datą 31 grudnia odpisu aktualizującego z poprzedniego roku (ze znakiem minus). (W przypadku wystąpienia ujemnego stanu konta 761przeksięgowanie różnicy na konto 760).	761, 762

Konta zespołu 3

konto 300 – „Rozliczenie zakupu usług.

Konto 300 „Rozliczenie zakupu usług” służy do ewidencji wartości refakturowanych dostaw towarów lub usług, która obciąża kontrahentów, faktury objęte obowiązkiem odwrotnego obciążenia oraz z tytułu importu usług.

Po stronie **Wn** konta **300** księguje się wartość faktury za dostawy lub usługi podlegające refundacji w kwocie netto obciążającej kontrahentów, faktury objęte obowiązkiem odwrotnego obciążenia oraz z tytułu importu usług w korespondencji z kontem 201.

Po stronie **Ma** konta **300** księguje się wartość refakturowanych dostaw lub usług obciążających kontrahentów lub pracowników w korespondencji z kontami 201, 234 lub 240.

Konto 300 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza wartość faktur podlegających odliczeniu, na które nie zostały wystawione refaktury. Saldo Ma oznacza wartość refaktur obciążających kontrahenta lub pracowników w zakresie, których na koniec danego miesiąca nie dokonano odliczenia”.

Konta zespołu 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie”

Konta **zespołu 4** „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie” służą do ewidencji w układzie rodzajowym i ich rozliczenia, poniesione koszty ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich powstania, niezależnie od terminu ich zapłaty. Zmniejszenia uprzednio zarachowanych kosztów dokonuje się na podstawie dokumentów korygujących koszty (np. faktury korygujące).

Nie księguje się na kontach **zespołu 4** kosztów działalności finansowanej z ZFŚS, kosztów inwestycji, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów operacji finansowych i strat nadzwyczajnych.

Ewidencję szczegółową do kont **zespołu 4** prowadzi się według podziałek klasyfikacji budżetowej planu finansowego oraz w przekrojach dostosowanych na potrzeby planowania, analiz oraz w sposób umożliwiający sporządzenie sprawozdań finansowych, sprawozdań budżetowych lub innych sprawozdań określonych w odrębnych przepisach.

Konto 400 służy do ewidencji kosztów amortyzacji środków trwałych ewidencjonowanych na **koncie 011** oraz wartości niematerialnych i prawnych konto 020 od których odpisy amortyzacyjne naliczane są stopniowo według stawek amortyzacyjnych.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne umarza się przy zastosowaniu stawek określonych w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych jednorazowo za okres całego roku.

Na stronie Wn księguje się naliczone odpisy amortyzacyjne, a na stronie **Ma** ewentualne korekty zmniejszające odpisy amortyzacyjne oraz przeniesienie w końcu roku salda konta na wynik finansowy.

Konto 400 może wykazywać w ciągu roku obrotowego saldo **Wn**, które wyraża wysokość poniesionych kosztów amortyzacji.

W końcu roku salda konta przenosi się na konto **860**.

Konto 401 – „Zużycie materiałów i energii”

Konto 401 służy do ewidencji kosztów zużycia materiałów i wyposażenia oraz energii na cele działalności podstawowej, pomocniczej i ogólnego zarządu.

Na stronie **Wn** tego konta ujmuje się poniesione koszty z tytułu zużycia materiałów i energii w cenie zakupu, a na stronie **Ma** – ujmuje się zmniejszenie poniesionych kosztów z tytułu zużycia materiałów i energii. Na dzień bilansowy przeniesienie salda konta **401** podlega przeniesieniu na konto **860**.

Jeżeli naliczony podatek VAT nie podlega odliczeniu od należnego, wówczas o jego wartość zwiększa się cenę zakupu materiałów i energii.

Na koncie tym ujmuje się także równowartość umorzenia składników majątkowych, które podlegają umorzeniu w pełnej wartości początkowej w miesiącu wydania do użytkowania (Wn 401, Ma 072).

Koszty ujmowane na koncie 401 powinny odpowiadać – w zakresie zużycia energii – kosztom klasyfikowanym w § 426 „Zakup energii” obejmującym opłaty za dostawę energii elektrycznej, ciepłej i innej, gazu oraz wody, w zakresie zużycia materiałów – kosztom klasyfikowanym w § 421 „Zakup materiałów wyposażenia” (dotyczy materiałów papierniczych do sprzętu drukarskiego i urządzeń kserograficznych, zakup akcesoriów komputerowych w tym programów i licencji oraz w § 422 „Zakup środków żywnościowych”).

Konto 402 „Usługi obce”

Konto 402 służy do ewidencji kosztów z tytułu usług obcych wykonywanych na rzecz działalności podstawowej jednostki. Koszty usług obcych ewidencjonuje się w cenie zakupu netto, tj bez podlegającego odliczeniu podatku VAT. Natomiast jeżeli naliczony podatek VAT nie podlega odliczeniu od należnego, wówczas o jego wartość zwiększa się koszt nabytej usługi.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty usług obcych, a na stronie Ma – ujmuje się zmniejszenie poniesionych kosztów oraz na dzień bilansowy przeniesienie kosztów usług obcych na konto 860.

Koszty ewidencjonowane na koncie 402 obejmują w szczególności koszty klasyfikowane w paragrafach:

- 427 „Zakup usług remontowych”,
- 430 „Zakup usług pozostałych”,
- 436 „Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych”,
- 440 „Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe”.

Konto 403 „Podatki i opłaty”

Konto 403 służy do ewidencji w szczególności kosztów z tytułu podatków akcyzowego, od nieruchomości i od środków transportu, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz opłat o charakterze podatkowym, a także opłat: notarialnej, skarbowej i administracyjnej.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty z ww. tytułów, a na stronie Ma – zmniejszenie poniesionych kosztów oraz na dzień bilansowy – przeniesienie kosztów z tego tytułu na konto **860**.

Ewidencja prowadzona na koncie nie obejmuje kosztów klasyfikowanych w § 443 „Różne opłaty i składki” z tytułu kosztów ubezpieczeń majątkowych i osobowych. Koszty te zostały wymienione w opisie konta **409**, jako operacje ujmowane na tym koncie.

Konto 404 „Wynagrodzenia”

Konto 404 służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej z tytułu wynagrodzeń z pracownikami i innymi osobami fizycznymi zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy agencyjnej i innych umów zgodnie z odrębnymi przepisami.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się kwotę należnego pracownikom i innym osobom fizycznym wynagrodzenia brutto (tj. bez potrąceń z różnych tytułów dokonywanych na listach płac).

Na stronie Ma księguje się korekty uprzednio zewidencjonowanych kosztów działalności podstawowej z tytułu wynagrodzeń oraz na dzień bilansowy przenosi się je na konto **860**.

Na koncie **404** ujmowane są wynagrodzenia osobowe klasyfikowane w paragrafie wydatków 401 dodatkowe wynagrodzenie roczne (§ 404) i wynagrodzenia bezosobowe (§ 417). Na podstawie klasyfikacji wydatków budżetowych do wynagrodzeń osobowych zalicza się w szczególności:

- wynagrodzenia zasadnicze,
- dodatki za staż pracy oraz inne dodatki (dodatkowe wynagrodzenia) za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy,
- premie i nagrody regulaminowe i uznaniowe,
- dodatki za pracę w godzinach nadliczbowych,
- wynagrodzenia za czynności przewidziane do wykonania poza normalnymi godzinami pracy w zakładzie lub w innym miejscu wyznaczonym przez pracodawcę (np. dyżury, pełnienie pogotowia domowego),
- dopłaty (dodatki) wyrównawcze (np. wyrównanie do wysokości kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów),
- wynagrodzenia za czas nie wykonywania pracy, wypłacane ze środków pracodawców (wynagrodzenia za urlopy wypoczynkowe i dla podratowania zdrowia, za czas niezdolności do pracy wskutek choroby, za czas przestoju niezawinionego przez pracownika i inne),
- nagrody jubileuszowe, odprawy rentowe i emerytalne, ekwiwalenty pieniężne za niewykorzystany urlop wypoczynkowy i inne,
- świadczenia odszkodowawcze (np. w związku ze skróceniem okresu wypowiedzenia, świadczenia wyrównawcze wypłacane pracownikom, którzy wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu).

Do wynagrodzeń bezosobowych klasyfikowanych w § 417 wydatków zalicza się w szczególności:

- wynagrodzenia wypłacane na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło,
- dodatkowe wynagrodzenia radców prawnych z tytułu zastępstwa w postępowaniu

sądowym wypłacane na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Konto 405 „Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia”

Konto 405 służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej z tytułu różnego rodzaju świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów, które nie są zaliczane do wynagrodzeń.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty z tytułu ubezpieczeń społecznych i świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów, które nie są zaliczane do wynagrodzeń.

Na stronie Ma konta ujmuje się zmniejszenie kosztów z tytułu ubezpieczenia społecznego i świadczeń na rzecz pracowników i osób fizycznych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło i innych umów, a na dzień bilansowy przenosi się je na konto 860.

Na koncie 405 ujmuje się koszty odpowiadające paragrafom wydatków:

- 302 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń”,
- 411 „Składki na ubezpieczenia społeczne”,
- 412 „Składki na Fundusz Pracy”,
- 444 „Odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”.

Konto 409 „Pozostałe koszty rodzajowe”

Konto 409 służy do ewidencji kosztów działalności podstawowej, które nie kwalifikują się do ujęcia na kontach 400–405. Na koncie tym ujmuje się w szczególności zwroty wydatków za używanie samochodów prywatnych pracowników do zadań służbowych, koszty krajowych i zagranicznych podróży służbowych, koszty ubezpieczeń majątkowych i osobowych, odprawy z tytułu wypadków przy pracy, koszty reprezentacji i reklamy (ogłoszeń w różnych środkach przekazu, wartość upominków i nagród rzeczowych służących reklamie) oraz innych kosztów niezaliczanych do kosztów działalności finansowej i pozostałych kosztów operacyjnych.

Na stronie Wn tego konta ujmuje się poniesione koszty z ww. tytułów, a na stronie Ma – ich zmniejszenie oraz na dzień bilansowy ujmuje się przeniesienie poniesionych kosztów na konto 860.

Typowe zapisy strony Wn kont zespołu 4 (400, 401, 402, 403, 404, 405, 409)

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Naliczone odpisy amortyzacyjne od umorzonych stopniowo środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – Wn 400.	071
2.	Zakup materiałów lub energii odniesiony bezpośrednio w ciężar kosztów rodzajowych (wartość w cenie zakupu lub cenie nabycia, pomniejszonej o VAT podlegający odliczeniu) – Wn 401.	201

3.	Zakup usług odniesiony w ciężar kosztów rodzajowych	201, 234
4.	(wartość w cenie zakupu lub cenie nabycia pomniejszona o VAT podlegający odliczeniu) – Wn 402. Poniesione wydatki z tytułu opłat i składek – Wn 403.	130
5.	Naliczone w listach płac wynagrodzenia brutto,	231
6.	dotyczące działalności operacyjnej – Wn 404. Naliczone składki na ubezpieczenie społeczne i fundusz	229
7.	Pracy, płacone przez pracodawcę od wynagrodzeń dotyczących działalności operacyjnej – Wn 405. Rozliczone koszty podróży służbowych – Wn 409.	234
8.	Poniesione wydatki z tytułu pozostałych kosztów	130,132
9.	rodzajowych.	

Koszty rodzajowe ujęte na kontach rodzajowych zespołu 4 podlegają przeniesieniu na koniec roku na konto **860 – Wynik finansowy**.

Korekty – zmniejszenia kosztów dokonywane są na stronie **Ma kont zespołu 4** w korespondencji z kontami 071, 201, 310, 231, 229, 234 z jednoczesnym technicznym zapisem ujemnym po obu stronach kont zespołu 4.

Konta zespołu 7

Konto 720 – „Przychody z tytułu dochodów budżetowych - usługi”

Konto 720 służy do ewidencji przychodów netto ze sprzedaży biletów i usług przewozowych oraz przychodów z tytułu personalizacji kart biletu elektronicznego.

Na stronie Wn księguje się zmniejszenie przychodów ze sprzedaży z tytułu korekt wystawianych faktur i rachunków w korespondencji z **kontem 221**. **Na stronie Ma** księguje się przychody ze sprzedaży.

Ewidencja analityczna wg źródeł przychodów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej obejmującą w szczególności:

- wpływy z usług sprzedaży biletów
- usługi przewozowe.
- personalizację biletu elektronicznego,
- biletomaty.

W końcu roku obrotowego saldo **Ma** konta „Przychody z tytułu dochodów budżetowych – usługi” przenosi się na **stronę Ma 860**.

Typowe zapisy strony Wn konta 720

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zwroty ze sprzedaży i korekty błędów w wystawianych fakturach zmniejszające dochody budżetowe z tytułu sprzedaży usług oraz dodatkowe rabaty i bonifikaty.	221
2.	Przeniesienia w końcu roku dochodów budżetowych.	860

Typowe zapisy strony Ma konta 720

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Sprzedaż zewnętrzna: - zapłacona gotówką (kartą płatniczą), - ujęta jako należność	101, 240 221
2.	Przebieganie wyjaśnionej wpłaty.	245
3.	Korekty zwiększające sprzedaż	221

Konto 721 – „Przychody z tytułu dochodów budżetowych – opłaty dodatkowe”

Konto 721 służy do ewidencji dochodów netto z tytułu opłat dodatkowych, Na stronie **Ma** konta **721** księguje się przypisy dochodów budżetowych, a na stronie **Wn** odpisy i korekty dochodów budżetowych.

Na koniec roku obrotowego saldo **Ma** konta „Przychody z tytułu dochodów budżetowych – opłaty dodatkowe” przenosi się na stronę **Ma** konta **860**.

Ewidencja analityczna wg źródeł dochodów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej w parciu o faktury, noty księgowe, zestawienia zbiorcze sporządzane przez Dział Windykacji w okresach miesięcznych obejmująca w szczególności dochody z tytułu:

- opłaty dodatkowej kwota główna,
- opłaty manipulacyjnej,
- opłaty za bilet,
- rozliczenia wpływów nieprzypisanych,
- zwrotu kosztów sądowych, egzekucyjnych i zastępstwa procesowego.

Typowe zapisy strony Wn konta 721

-p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Korekty błędnie naliczonych dochodów budżetowych z tytułu opłaty dodatkowej i pozostałych kwot związanych z tą opłatą.	221
2.	Przeniesienie w końcu roku salda Ma konta	860

Typowe zapisy strony Ma konta 721

-p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przypis dochodów budżetowych z tytułu: – opłat dodatkowych i pozostałych kwot związanych z tą opłatą*, – zwrotu kosztów sądowych, komorniczych i egzekucyjnych	221 101,130
2.	Przebieganie wyjaśnionej wpłaty.	245
3.	Korekty zwiększające sprzedaż.	221

* w oparciu o dane zbiorcze sporządzone przez Dział Reklamacji i Windykacji Należności za okresy miesięczne,

Konto 722 - „Przychody z tytułu dochodów budżetowych – pozostałe”

Konto 722 służy do ewidencji pozostałych dochodów budżetowych netto w szczególności z tytułu:

- najmu, dzierżawy nieruchomości,
- użytkowania autobusów,
- opłat za korzystanie z przystanków,
- opłat za zezwolenia,
- inne (w miarę rozszerzania działalności ZTM).

Na stronie **Ma** konta 722 księguje się przypisy dochodów budżetowych w korespondencji z odpowiednim kontem rozrachunkowym (np. 221), a na stronie **Wn** odpisy i korekty dochodów budżetowych.

Na koniec roku obrotowego saldo **Ma** konta „Przychody z tytułu dochodów budżetowych – pozostałe” przenosi się na stronę **Ma** konta 860.

Ewidencja analityczna wg źródeł dochodów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Typowe zapisy strony **Wn** konta 722

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zwroty ze sprzedaży i korekty błędów w wystawionych fakturach, zmniejszające pozostałe przychody z tytułu dochodów budżetowych.	221
2.	Przeniesienie w końcu roku salda Ma konta	860

Typowe zapisy strony **Ma** konta 722

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przypis dochodów budżetowych z tytułu najmu, dzierżawy, opłat za korzystanie z przystanków, opłat za zezwolenia, przepadek kaucji i wadów, kar, grzywien, odszkodowań,	221
2.	Wpływ dochodów nieprzypisanych z tytułów jw.,	130
3.	Przebiegowanie wyjaśnionej wpłaty.	245
4.	Korekty zwiększające sprzedaż.	221

Konto 750 – „Przychody finansowe”.

Konto 750 służy do ewidencji przychodów finansowych.

Na stronie **Wn** księguje się przeniesienie na koniec roku przychodów finansowych na wynik finansowy (konto 860).

Na stronie **Ma** księguje się:

- odsetki za zwłokę w zapłacie należności oraz odsetki statystyczne wyliczane na koniec kwartału (roku),
- dodatnie różnice kursowe,
- wyksięgowanie odsetek statystycznych niezapłaconych na pierwszy dzień po upływie

- kwartału (roku) – zapis ujemny,
- przeksięgowanie wyjaśnionej wpłaty.

Ewidencja analityczna wg źródeł dochodów z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej z podziałem na:

- odsetki od należności uregulowanych,
- odsetki od należności statystycznych,
- odsetki od należności z tytułu opłat dodatkowych (uregulowanych),
- odsetki od należności z tytułu opłat dodatkowych (statystyczne),

Konto 751 – Koszty finansowe

Konto 751 służy do ewidencji kosztów finansowych.

Na koszty finansowe składają się przede wszystkim naliczone i wymagalne od jednostki odsetki od zobowiązań.

Ewidencję analityczną do konta 751, należy prowadzić według tytułów kosztów operacji finansowych, z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Na koniec roku obrotowego saldo konta 751 przenosi się na stronę **Wn 860**.

Typowe zapisy strony Wn konta 751

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Zapłacone odsetki od zobowiązań nieprzypisanych.	101, 130, 132
2.	Naliczone odsetki od zobowiązań.	201, 240
3.	Odpisy aktualizujące należności dotyczące przychodów finansowych	290

Typowe zapisy strony Ma konta 751

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Korekty zmniejszające uprzednio zaksięgowane koszty	Różne konta uprzednio uznane
2.	Przeniesienie na koniec roku poniesionych kosztów finansowych	860

Konto 760 – „Pozostałe przychody operacyjne”

Konto 760 służy do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki i nie podlegających ewidencji na kontach 720, 721, 722, 750.

Pozostałe przychody operacyjne związane są:

- z odpisaniem zobowiązań przedawnionych i umorzonych,
- z otrzymaniem nieodpłatnie w tym w drodze darowizny aktywów obrotowych,
- z odpisaniem niewyjaśnionych nadwyżek aktywów obrotowych ujawnionych w trakcie inwentaryzacji (niepodlegających kompensacie z niedoborami oraz niekorygującymi kosztów na koncie 401).
- przychodów z tytułu sprzedaży składników majątkowych (środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, materiałów),

- przepadek kaucji i wadiów,
- kary, grzywny, odszkodowania,
- odpisaniem nadwyżek,
- przychodami z tytułu płatnika składek - podatek dochodowy od osób fizycznych, ZUS
- z karami, grzywnami i odszkodowaniami oraz przychodami i nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie.

Ewidencja analityczna według źródeł przychodów i podziałek klasyfikacji budżetowej.

Typowe zapisy strony Wn konta 760

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przeniesienie w końcu roku pozostałych przychodów operacyjnych	860

Typowe zapisy strony Ma konta 760

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Odpisanie zobowiązań przedawnionych i umorzonych.	201,231,234,240
2.	Nieodpłatnie otrzymane materiały i pozostałe środki trwałe.	013,310
3.	Odpisanie niewyjaśnionych nadwyżek aktywów obrotowych w trakcie inwentaryzacji (niepodlegających kompensacie z niedoborami oraz niekorygującymi kosztów).	240
4.	Rozwiązanie odpisu aktualizującego należności	290
5.	Odpisane zobowiązania przedawnione	201, 240
6.	Przychody z tytułu sprzedaży składników majątku trwałego i obrotowego.	221
7.	Przepadek kaucji i wadiów,	240
8.	Kary, grzywny, odszkodowania oraz przychody i nadzwyczajne wartości lub które wystąpiły incydentalnie.	221,240
10	Przychody z tytułu płatnika składek (podatek dochodowy od osób fizycznych, ZUS)	221

Konto 761 – „Pozostałe koszty operacyjne – opłata dodatkowa”.

Konto 761 służy do ewidencji kosztów związanych z umorzeniem opłaty dodatkowej na podstawie decyzji Dyrektora oraz po wpłaceniu opłaty manipulacyjnej (w rozbiciu analitycznym na opłatę dodatkową, opłatę za przejazd, odsetki, koszty sądowe itp.).

W szczególności na stronie Wn konta ujmuje się:

- wartość odpisanej opłaty dodatkowej, opłaty za przejazd oraz innych należności związanych z windykacją.

Saldo konta w końcu roku obrotowego przenosi się na stronę Wn konta 860.

Ewidencja analityczna według rodzaju kosztów.

Typowe zapisy strony Wn konta 761

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Umorzenie opłaty dodatkowej oraz innych należności z nią związanych na podstawie decyzji Dyrektora lub z urzędu po wpłaceniu opłaty manipulacyjnej.	221
2.	Odpisane, przedawnione należności jeżeli wcześniej nie dokonano odpisu aktualizacyjnego.	221
3.	Odpis aktualizujący należności wątpliwe.	290

Typowe zapisy strony Ma konta 761

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Przeniesienie na koniec roku poniesionych pozostałych kosztów operacyjnych.	860

Konto 762 – „Pozostałe koszty operacyjne”.

Konto 762 służy do ewidencji kosztów niezwiązanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki.

W szczególności na stronie Wn konta ujmuje się:

- wartość ewidencyjną sprzedanych materiałów i środków trwałych,
- pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się w szczególności: zapłacone kary; grzywny; odszkodowania, odpisane, przedawnione, umorzone i nieściągalne należności, jeżeli nie są pokrywane z uprzednio dokonanego odpisu aktualizacyjnego; odpisy aktualizujące wartość należności od dłużników; nieodpłatnie przekazane środki obrotowe, koszty o nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie.

Saldo konta w końcu roku obrotowego przenosi się na stronę Wn konta 860.

Ewidencja analityczna według rodzaju kosztów.

Typowe zapisy strony Wn konta 762

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
	Odpisane, przedawnione i umorzone należności, Odpis aktualizujący należności wątpliwe.	221, 234, 240 290
	Niezawinione niedobory środków obrotowych.	240
	Zapłacone lub naliczone kary, odszkodowania związane z działalnością operacyjną.	101,130,201,225 234,240
	Wartość sprzedanych składników majątkowych z podziałem na materiały, środki trwałe, wartości niematerialnych i prawnych według cen nabycia,	221,240
	Koszty likwidacji środków trwałych, Zapłacone lub naliczone kary, grzywny, odszkodowania,	201,240
	Koszty postępowania sądowego,	130,201,240
	Koszty postępowania egzekucyjnego,	130,201,240

Odpisanie niedoborów niezawinionych, Koszty o nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie.	234,240 240
---	----------------

Typowe zapisy strony Ma konta 762

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Korekty zmniejszające uprzednio zaksięgowane pozostałe koszty operacyjne.	130,201,225, 234,240
2.	Przeniesienie na koniec roku poniesionych pozostałych kosztów operacyjnych.	860

Konta zespołu 8

Konto 800 – „Fundusz jednostki”

Konto 800 służy do ewidencji równowartości majątku trwałego i obrotowego jednostki i występujących w tym zakresie zmian.

Wszelkie zmiany tego funduszu z tytułów określonych w przepisach regulujących zasady gospodarki finansowej księguje się odpowiednio – zmniejszenie **na stronie Wn**, a zwiększenie **na stronie Ma konta 800**.

Na stronie Wn ujmuje się w szczególności:

- ujemny wynik finansowy roku ubiegłego (stratę bilansową), który przeksięgowuje się z konta **860 „Wynik finansowy”** – pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego,
- zrealizowane dochody budżetowe przeksięgowane z konta **222 „Rozliczenie dochodów budżetowych”** (przeniesienia na podstawie sprawozdań o dochodach budżetowych na koniec roku obrotowego),
- przeksięgowanie w końcu roku obrotowego środków budżetowych wydatkowanych na inwestycje z konta 810,
- koszty inwestycji bez efektów **Ma 080**,
- wartość nie umorzona rozchodowanych środków trwałych na skutek zużycia, przekazania nieodpłatnego lub sprzedaży – **Ma 011**,
- zmniejszenie wartości środków trwałych z tytułu zarządzonej aktualizacji (obniżenie wartości ewidencyjnej brutto) – **Ma 011**
- zwiększenia wartości dotychczasowego umorzenia związane z podwyższeniem wartości początkowej środków trwałych w wyniku aktualizacji – **Ma 071**.

Na stronie Ma konta 800 księguje się w szczególności:

- przeksięgowanie pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego zysku bilansowego,
- przeksięgowanie zrealizowanych wydatków budżetowych z konta **223**,
- równowartość środków budżetowych wydatkowanych przez jednostkę budżetową na sfinansowanie jej inwestycji (zapis równoległy na dowodzie zapłaty **Wn 810, Ma 800**),
- wartość nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji,
- zwiększenie dotychczasowej wartości brutto środków trwałych na skutek zarządzonej aktualizacji.

Ewidencja analityczna według źródeł zwiększeń i zmniejszeń funduszu obejmująca w szczególności:

1 – Operacje związane z majątkiem trwałym:

- środki trwałe otrzymane/przekazane nieodpłatnie,
- sprzedaż środków trwałych,
- dotacje na inwestycje,
- inne zmniejszenia, zwiększenia,

2 – Operacje związane z majątkiem obrotowym:

- zrealizowane dochody i wydatki budżetowe,
- przeksięgowanie wyniku pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego,
- podatek VAT naliczony wynikający z deklaracji VAT-7.

Typowe zapisy strony Wn konta 800

-p.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Ujemny wynik finansowy roku ubiegłego.	860
2.	Przeksięgowanie zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych pod datą okresowego sprawozdania o dochodach.	222
3.	Przeksięgowanie podatku od towarów i usług naliczonego w cyklach miesięcznych na podstawie deklaracji VAT 7 na fundusz jednostki	225
3.	Przeksięgowanie równowartości wydatkowanych w danym roku środków na sfinansowanie inwestycji (pod datą 31 grudnia).	810
4.	Wartość nieumorzona środków trwałych wycofanych z eksploatacji na skutek zużycia (pod datą postawienia środków trwałych w stan likwidacji).	011
5.	Wyksięgowanie kosztów sprzedanych inwestycji (środków trwałych w budowie)	080
6.	Wartość nieumorzona nieodpłatnie przekazanych środków trwałych.	011
7.	Zwiększenie wartości dotychczasowego umorzenia związane z podwyższeniem wartości początkowej środków trwałych w związku z aktualizacją ich wartości początkowej.	071
8.	Zmniejszenie wartości ewidencyjnej środków trwałych na skutek zarządzonej aktualizacji wyceny (wartość brutto).	011
9.	Wyksięgowanie poniesionych kosztów na zaniechane inwestycje (środki trwałe w budowie).	080

Typowe zapisy strony Ma konta 800

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Dodatni wynik finansowy roku ubiegłego.	860
2.	Przeksięgowanie zrealizowanych przez jednostkę wydatków budżetowych (pod datą sprawozdania o wydatkach na 31 grudnia).	223

3.	Równowartość wydatków budżetowych na sfinansowanie własnych inwestycji (zapis dodatkowy na dowodzie zapłaty).	810
4.	Otrzymane nieodpłatne z tytułu darowizny środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne (w wartości wynikającej z wyceny).	011, 021
5.	Zwiększenie wartości początkowej środków trwałych na skutek zarządzanej aktualizacji wyceny (wartość brutto).	011
6.	Podatek VAT naliczony wynikający z deklaracji VAT-7.	225

Konto 810 – „Dotacje budżetowe oraz środki z budżetu na inwestycje”

Konto 810 służy do ewidencji:

- równowartości dokonanych wydatków na sfinansowanie środków trwałych w budowie.

Na stronie **Wn konta 810** ujmuje się:

- równowartość wydatków na finansowanie środków trwałych w budowie jednostki (zapis równoległy do zapłaty zobowiązań księgowany Wn 810 Ma 800).

Na stronie **Ma konta 810** równowartości wydatków na finansowanie środków trwałych w budowie.

Na koniec roku konto **810** nie wykazuje salda.

Ewidencja analityczna według zadań inwestycyjnych z uwzględnieniem podziałek klasyfikacji budżetowej.

Konto 851 – „Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych”

Konto 851 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń zakładowego funduszu świadczeń socjalnych zwanego dalej ZFŚS tworzonego na podstawie ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

ZFŚS tworzy się przede wszystkim z odpisów obciążających koszty działalności jednostki. Odpis na ZFŚS dokonywany na początku roku dla planowanej liczby zatrudnionych podlega korekcie pod koniec roku kalendarzowego.

Przy naliczaniu odpisu na ZFŚS zarówno na początku roku, jak i korekty w końcu roku należy uwzględniać przepisy dotyczące sposobu ustalenia przeciętnej liczby zatrudnionych w celu ustalenia odpisu na ZFŚS podane w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 marca 2009 r. (Dz.U. z 2009 r. nr 43 poz. 349).

Ponadto ZFŚS zwiększa się z tytułu:

- odsetek naliczonych od środków tego funduszu ulokowanych na rachunkach bankowych,

- odsetek od udzielonych pożyczek na cele mieszkaniowe,

- dobrowolnych wpłat, darowizn oraz zapisów osób fizycznych i prawnych (przeznaczonych przez dawców na ten fundusz),

- opłat osób i jednostek organizacyjnych korzystających z zakładowej działalności socjalnej.

Podstawą gospodarki finansowej środkami tego funduszu jest roczny plan.

Zasady wykorzystania środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych jednostki określa Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Środki pieniężne ZFŚS gromadzone na odrębnym rachunku bankowym ewidencjonuje się na **koncie 135**, natomiast pozostałe składniki aktywów i pasywów nie podlegają wyodrębnieniu na specjalnych kontach, z wyjątkiem kosztów i przychodów podlegających sfinansowaniu z tego funduszu, które księguje się bezpośrednio na **koncie 851**.

Wszystkie zwiększenia ZFŚS (łącznie z przychodami z tej działalności) księguje się na **koncie 851** po stronie **Ma**, zaś zmniejszenia funduszu łącznie z kosztami działalności socjalnej ujmuje się po stronie **Wn**.

Ewidencja analityczna prowadzona według źródeł zwiększeń i zmniejszeń funduszu:

1. Zwiększenie funduszu:

- odpis podstawowy,
- odsetki od środków na rachunku,
- pożyczki mieszkaniowe - odsetki,
- odpłatność pracowników

2. Zmniejszenie funduszu:

- udzielone zapomogi,
- wczasy i kolonie,
- świadczenia rzeczowe,
- imprezy sportowo - rekreacyjne, kulturalne,
- paczki,
- umorzenie pożyczek mieszkaniowych.

Konto 851 może wykazywać tylko saldo **MA** które oznacza stan ZFŚS będącego w dyspozycji jednostki.

Typowe zapisy strony Wn konta 851

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Koszty związane z prowadzoną działalnością socjalną: - zapłacone z kasy lub rachunku bankowego, - ujęte jako zobowiązanie.	135 201
2.	Koszty z tytułu umorzenia pożyczek z ZFŚS lub innych należności.	234,240

Typowe zapisy strony Ma konta 851

Lp.	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	Wpływ środków na rachunek ZFŚS.	135
2.	Przypisane odsetki od pożyczek udzielonych na cele mieszkaniowe.	234
3.	Odsetki bankowe naliczone od środków ZFŚS.	135

Konto 860 – „Wynik finansowy”

Konto 860 służy do ustalenia na koniec roku wyniku finansowego jednostki.

W końcu roku obrotowego pod datą 31 grudnia księguje się na stronie **Wn konta 860**:

- sumy poniesionych w roku obrotowym kosztów ujętych na **kontach 400-409**,
- zmniejszenie stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych na końcu roku w stosunku do stanu na początku roku (**Ma konto 490**),
- pozostałe koszty operacyjne (**Ma konto 761, 762**),
- koszty operacji finansowych (**Ma konto 751**).

Na stronie **Ma konta 860** ujmuje się:

- przychody z tytułu dochodów budżetowych (**Wn konto 720, 721, 722**),
- przychody finansowe (**Wn konto 750**),
- pozostałe przychody operacyjne (**Wn konto 760**),
- zwiększenia stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych na końcu roku w stosunku do stanu na początku roku (**Wn konto 490**).

Saldo **konta 860** wykazuje na koniec roku wynik finansowy:

- saldo **Wn** – to strata netto
- saldo **Ma** – to zysk netto.

W roku następnym pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego salda **konta 860** przeksięgowuje się na **konto 800 „Fundusz jednostki”**.

Typowe zapisy strony Wn konta 860

Lp	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	A. W końcu roku obrotowego: - przeniesienie poniesionych kosztów działalności (wg rodzaju), - przeniesienie kosztów operacji finansowych, - przeniesienie pozostałych kosztów operacyjnych. B. Przeksięgowanie dodatniego wyniku finansowego (zysku netto) na rok ubiegły (pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego).	400-409 751 761, 762 800

Typowe zapisy strony Ma konta 860

Lp	Treść operacji	Konta przeciwstawne
1.	A. Ustalenie wyniku finansowego w końcu roku obrotowego: - przeniesienie przychodów z tytułu dochodów budżetowych, - przeniesienie przychodów finansowych, - przeniesienie pozostałych przychodów operacyjnych, - przeksięgowanie równowartości zwiększeń stanu produktów i rozliczeń międzyokresowych występujących na koniec roku w stosunku do stanu na początku roku.	720-722 750 760 490

B. Przeksięgowanie ujemnego wyniku finansowego (straty netto) za rok ubiegły (pod datą przyjęcia sprawozdania finansowego).	800
---	-----

KONTA POZABILANSOWE

Konto 976 „Wzajemne rozliczenia między jednostkami”

Konto 976 służy do ewidencji kwot wynikających z e wzajemnych rozliczeń między jednostkami w celu sporządzenia łącznego sprawozdania finansowego. Wzajemne rozliczenia dotyczą w szczególności:

- a) wzajemnych należności i zobowiązań oraz innych rozrachunków o podobnym charakterze.
- b) wyniku finansowego ustalonego na operacjach dokonanych między jednostkami (przychody, koszty, nieodpłatne przekazania składników majątkowych).

Ewidencja wzajemnych rozliczeń między jednostkami winna być prowadzona analitycznie (oddzielnie) dla każdej jednostki powiązanej i oddzielnie dla każdego przedmiotu wyłączeń.

Wymienić należy oddzielne ewidencje wzajemnych wyłączeń dotyczących:

- a) przychodów i kosztów. Ewidencja obejmuje księgowane oddzielnie narastająco przychody i koszty, będące następstwem wzajemnych świadczeń pomiędzy jednostkami objętymi łącznym sprawozdaniem. Wyłączenia przychodów i kosztów wzajemnych nie mają wpływu na wynik finansowy ustalony w łącznym sprawozdaniu finansowym, jednak wpływają na strukturę przychodów i kosztów w rachunku zysków i strat, więc muszą być uwzględnione wyłączenia z tego tytułu. Przychody uzyskane od jednostek objętych łącznym sprawozdaniem, ewidencjonowane w jednostkach organizacyjnych, muszą być równe kosztom w innych jednostkach. Ewidencja szczegółowa do oddzielnych **kont 976** dla przychodów (ewidencja na stronie Ma) i kosztów (ewidencja na stronie Wn) powinna dostarczać informacji o strukturze przychodów i kosztów według pozycji sprawozdania finansowego.
- b) należności i zobowiązań wzajemnych. Ewidencję prowadzi się oddzielnie dla każdej jednostki. Do sporządzenia sprawozdania potrzebny jest stan należności i zobowiązań niezapłaconych w dniu bilansowym. Należności od jednostek z tej grupy objętej łącznym sprawozdaniem są ewidencjonowane na stronie **Wn konta 976** (wzajemne należności), natomiast na stronie Ma tego konta księgować należy zapisy o ich zapłacie. Saldo konta będzie oznaczało stan należności do wyłączenia w sprawozdaniu łącznym. **Konto 976** dla zobowiązań wzajemnych będzie prowadzone w porządku odwrotnym.
- c) zyski zawarte w aktywach. Sprzedane przez jednostki organizacyjne innym jednostkom organizacyjnym środki trwałe i materiały są objęte ewidencją szczegółową na oddzielnych **kontach 976** w jednostkach nabywających te składniki aktywów. Jednostki organizacyjne sprzedające wymienione aktywa innym jednostkom objęte tym samym łącznym sprawozdaniem powinny przekazywać

jednostkom nabywającym informacje o wielkości zysku, jaki zrealizowały na sprzedaży środka trwałego lub materiałów. Na stronie Ma konta księgowany jest zysk (ewidencja dla każdego nabytego składnika majątku prowadzona jest oddzielnie), natomiast na stronie Wn zmniejszenia tego zysku o odpisy amortyzacyjne w tej części, która odpowiada wartości zysku w całkowitej wartości środka trwałego. W przypadku materiałów odpisy zysku na koniec każdego roku prowadzone są proporcjonalnie do wielkości zmniejszenia zapasów materiałów nabytych od tej jednostki.

- d) nieodpłatnie przekazane środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne między jednostkami. Każda jednostka ewidencjonuje składniki majątku trwałego przekazanego innym jednostkom objętych łącznym sprawozdaniem w wartości netto przekazanych aktywów. Na stronie Wn konta 976 ewidencjonuje się kwoty netto środków trwałych otrzymanych od innych jednostek objętych tym sprawozdaniem.

W trakcie roku obrotowego na koncie 976 ewidencjonuje się na bieżąco w rachunku narastającym w podziale na poszczególne jednostki koszty i przychody z transakcji wzajemnych, zwiększenia lub zmniejszenia funduszu, ewentualnie zyski zawarte w aktywach.

Wzajemne należności i zobowiązania w podziale na poszczególne jednostki podlegają ewidencji na koniec roku na podstawie analizy sald rozrachunków z tymi jednostkami.

Konto 980 „Plan finansowy wydatków budżetowych”

Konto 980 służy do ewidencji planu finansowego wydatków budżetowych dysponenta środków budżetowych.

Na stronie **Wn** tego konta ujmuje się kwoty zatwierdzonego planu finansowego wydatków budżetowych oraz jego zmiany.

Na stronie **Ma** konta 980 ujmuje się:

- 1) równowartość zrealizowanych w roku wydatków budżetowych,
- 2) wartość planu niewygasających wydatków budżetu do realizacji w roku następnym,
- 3) wartość planu niezrealizowanego i wygasłego.

Ewidencja szczegółowa do konta 980 jest prowadzona w szczególności planu finansowego wydatków budżetowych.

Konto 980 nie wykazuje na koniec roku salda.

Konto 998 - "Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego"

Konto 998 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych ujętych w planie finansowym jednostki danego roku budżetowego.

Na stronie **Wn** konta 998 ujmuje się:

- 1) równowartość sfinansowanych wydatków budżetowych w danym roku budżetowym,
- 2) równowartość zaangażowanych wydatków, które będą obciążały wydatki roku

następnego (przewyżka zaangażowania ponad zrealizowane w danym roku wydatki przeksięgowana 31 grudnia z konta 998 na Ma 999).

Na stronie Ma konta 998 ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym.

Ewidencja szczegółowa do konta 998 prowadzona jest według podziałek klasyfikacji budżetowej na podstawie kwartalnych zestawień sporządzanych przez Inspektora ds. Księgowości i Analiz w uzgodnieniu z kierownikami komórek realizujących wydatki.

Na koniec roku konto 998 nie wykazuje salda.

Typowe zapisy strony Wn konta 998

Lp.	Treść operacji
1.	Równowartość zrealizowanych w danym roku wydatków budżetowych.
2.	Przewyżka zaangażowania ponad zrealizowane wydatki danego roku -saldo Ma konta 998, które 31 grudnia przeksięgowuje się na 999.

Typowe zapisy strony Ma konta 998

Lp.	Treść operacji
1.	Zaangażowanie z lat poprzednich przeksięgowane z konta 999.
2.	Zaangażowanie wynikające z zawartych umów o dostawy i usługi, w wymiernych kwotach, których termin płatności przypada na dany rok.
3.	Zaangażowanie wynikające z wydanych decyzji i innych postanowień z terminem płatności w danym roku.
4.	Zaangażowanie wynikające z zawartych umów o pracę lub decyzji o zatrudnieniu oraz umów o dzieło lub zlecenia; płatne do 31 grudnia danego roku.
5.	Zaangażowanie wydatków z tytułu pochodnych od wynagrodzeń wymagalnych w danym roku.
6.	Zwiększenie lub zmniejszenie (zapisem minusowym) uprzednio zaksięgowanego zaangażowania wydatków danego roku w wyniku aneksu do umowy lub zmiany decyzji, w tym także z tytułu przesunięcia terminu płatności na rok następny.
7.	Zaangażowanie w wysokości dokonanych wydatków związanych z operacjami nie poprzedzonymi umowami lub decyzjami zewidencjonowanymi na tym koncie (zakupy towarów i usług) na podstawie zbiorczych dowodów księgowych w kwotach ujętych do sprawozdania.
8.	Zobowiązania występujące na koniec kwartału a nie wynikające z wcześniej ujętych na tym koncie umów lub decyzji (np. kosztów podróży służbowych, dostaw i usług, odsetek za zwłokę z zapłacie zobowiązań, kar umownych i odszkodowań).

Konto 999 - "Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat"

Konto 999 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych

przyszłych lat , które mają być zrealizowane w latach następnych.

Na stronie Wn konta 999 ujmuje się równowartość zaangażowanych wydatków budżetowych dokonanych w latach poprzednich, a obciążających plan finansowy roku bieżącego jednostki budżetowej.

Na stronie Ma konta 999 ujmuje się zobowiązania wynikające z zawartych umów o dostawę i usługi, których płatność przypada w przyszłych latach.

Ewidencja szczegółowa do konta 999 prowadzona jest według podziałek klasyfikacji budżetowej.

Na koniec roku konto 999 może wykazywać saldo Ma oznaczające zaangażowanie wydatków budżetowych lat przyszłych.

Typowe zapisy strony Wn konta 999

Lp.	Treść operacji
1.	Równowartość zaangażowanych wydatków roku bieżącego wynikająca z zawartych umów.

Typowe zapisy strony Ma konta 999

Lp.	Treść operacji
1.	Zaangażowanie wynikające z zawartych umów o dostawę, roboty i usługi, których termin płatności przypada w przyszłych latach.
2.	Zobowiązania wynikające z wydanych decyzji i innych postanowień, których termin płatności przypada w przyszłych latach.
3.	Saldo konta 998 (przewyżka zaangażowania roku kończącego się nad sumą dokonanych wydatków) podlegającego przeksięgowaniu na to konto pod datą 31.12.
4.	Zwiększenie lub zmniejszenie (zapisem minusowym) uprzednio zaksięgowanego zaangażowanie wydatków przyszłych lat w wyniku aneksu do umowy lub zmiany decyzji.

ZASADY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALENIE WYNIKU FINANSOWEGO

AKTYWA

Przez aktywa stosownie do postanowień art. 3 ust.1 pkt 12 ustawy o rachunkowości rozumie się kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych.

AKTYWA TRWAŁE

Przez **aktywa trwałe** stosownie do postanowień art. 3 ust. 1 pkt 13 ustawy o rachunkowości rozumie się tę część aktywów jednostki, które nie są zaliczane do aktywów obrotowych.

Wartości niematerialne i prawne – nabyte przez jednostkę, zaliczone do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności:

- a) autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje,
- b) prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych,

W przypadku wartości niematerialnych i prawnych oddanych do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy.

Wartość początkową wartości niematerialnych i prawnych zmniejszają odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe dokonywane w celu uwzględnienia utraty ich wartości, na skutek używania lub upływu czasu.

Odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od wartości niematerialnych i prawnych ewidencjonowanych na koncie 020 – „Wartości niematerialne i prawne” o wartości przekraczającej 10.000 zł oraz o wartości niższej od 10.000 zł, a powstałych w wyniku wydatków inwestycyjnych dokonuje się drogą systematycznego, planowego rozłożenia jego wartości początkowej na ustalony okres amortyzacji według stawek określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Rozpoczęcie amortyzacji następuje począwszy od miesiąca następnego po ich przyjęciu do używania, a jej zakończenie – z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową lub przeznaczenia do likwidacji, sprzedaży lub stwierdzenia niedoboru.

Wartości niematerialne i prawne umarza się i amortyzuje według następujących stawek:

- 50% licencje, autorskie prawa majątkowe,
- 20% pozostałe wartości niematerialne i prawne.

Umorzenia pozostałych wartości niematerialnych i prawnych ewidencjonowanych na koncie 021 dokonuje się jednorazowo w 100% w miesiącu oddania do użytkowania.

Zasady wyceny wartości niematerialnych i prawnych na dzień przyjęcia do używania:

Wycena następuje w cenach nabycia lub po koszcie wytworzenia (art. 28 ust. 8 ustawy

o rachunkowości).

Ceną nabycia wartości niematerialnych i prawnych:

- a) zakupionych jest cena nabycia zdefiniowana w ustawie o rachunkowości, tj. cena zakupu obejmująca kwotę należną sprzedającemu (wraz z nie podlegającym odliczeniu podatkiem od towarów i usług) powiększona w przypadku importu o obciążenia publicznoprawne oraz o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem do stanu zdatnego do używania pomniejszoną o rabaty, upusty i inne zmniejszenia,
- b) nabytych nieodpłatnie jest cena takiej samej wartości niematerialnych i prawnych lub podobnej.

W szczególności do ceny nabycia wartości niematerialnych i prawnych zalicza się:

- koszty finansowania zakupu, jak odsetki, prowizje, różnice kursowe poniesione lub uzyskane do dnia przekazania ich do używania,
- koszty dokumentacji,

Nie zalicza się do ceny nabycia programu komputerowego:

- kosztów wdrożenia, jak np. szkolenia, instruktażu – nawet jeśli szkolenie poprzedziło oddanie programów do użytkowania – obciążają one bieżące koszty.
- Programy komputerowe o cenie równej lub niższej od 10.000 zł kwalifikuje się do pozostałych wartości niematerialnych i prawnych i odpisuje w 100% w koszty w miesiącu oddania do użytkowania.

Modernizacja programu komputerowego:

- jeżeli jego cena jest niższa, niż 10.000 zł to odpis w 100 % w koszty amortyzacji w miesiącu oddania do użytkowania,
- jeżeli jego cena jest wyższa, równa 10.000 zł to podlega amortyzacji rocznej.

Wycena wartości niematerialnych i prawnych na dzień bilansowy:

według cen nabycia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

W bilansie wykazuje się w wartości brutto (wynikającej z konta 020) pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe (konto 071).

Środki trwałe

Środki trwałe – rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki.

Zalicza się do nich w szczególności:

- a) nieruchomości – w tym grunty, prawo do wieczystego użytkowania gruntu, budowle i budynki, a także będące odrębną własnością lokale,
- b) maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy,
- c) ulepszenia w obcych środkach trwałych.

Środki trwałe, przyjmuje się do ewidencji, dokonując ich podziału na grupy i rodzaje zgodnie z obowiązującą klasyfikacją środków trwałych.

Przez środki trwałe w budowie rozumie się zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, zakupu, montażu lub ulepszenia już istniejącego.

Wycena środków trwałych na dzień przyjęcia do używania:

Wycena następuje w cenach nabycia lub po koszcie wytworzenia (art. 28 ust. 8 ustawy

o rachunkowości).

Ceną nabycia środków trwałych :

- a) zakupionych jest cena nabycia zdefiniowana w ustawie o rachunkowości, tj. cena zakupu obejmująca kwotę należną sprzedającemu (wraz z nie podlegającym odliczeniu podatkiem od towarów i usług) powiększona w przypadku importu o obciążenia publicznoprawne oraz o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem do stanu zdatnego do używania pomniejszoną o rabaty, upusty i inne zmniejszenia,
- b) wytworzonych jest ogół kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia do dnia przyjęcia do używania, w tym również nie podlegający odliczeniu podatek od towarów i usług,
- c) otrzymane nieodpłatnie stanowiące własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego na podstawie decyzji właściwego organu wycenia się w wartości określonej w tej decyzji,
- d) otrzymane nieodpłatnie lub w drodze darowizny od innych jednostek wycenia się według wartości określonej w umowie, a jeżeli darczyńca nie określił wartości wycenia się według cen rynkowych takiego samego lub podobnego przedmiotu z dnia darowizny.
- f) środki trwałe ujawnione w wyniku inwentaryzacji ujmuje się w ewidencji na podstawie dokonanej wyceny.

Wartość początkową stanowiąca cenę nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego powiększają koszty jego ulepszenia, polegającego na przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji i powodującego, że wartość użytkowa tego środka po zakończeniu ulepszenia przewyższa posiadaną przy przyjęciu do używania wartość użytkową, mierzoną okresem używania, zdolnością wytwórczą, jakością produktów uzyskiwanych przy pomocy ulepszanego środka trwałego, kosztami eksploatacji lub innymi miarami.

Cena nabycia składnika majątkowego obejmuje rzeczywistą cenę zakupu obejmującą kwotę należną sprzedającemu powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem łącznie z kosztami transportu, załadunku i wyładunku a pomniejszoną o rabaty, upusty itp. Do ceny nabycia zalicza się również podatek od towarów i usług, który nie podlega odliczeniu.

Wartość początkową środków trwałych z wyjątkiem gruntów zmniejszają odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe dokonywane w celu uwzględnienia utraty ich wartości, na skutek używania lub upływu czasu.

Odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych środków trwałych ewidencjonowanych na koncie 011 dokonuje się raz w roku stosując metodę liniową przy zastosowaniu stawek określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, a w przypadku autobusów i trolejbusów w oparciu o okres ekonomicznej użyteczności wynoszący 10 lat dla autobusów i 15 lat dla trolejbusów.

Jednorazowo, przez spisanie w koszty w miesiącu przyjęcia do użytkowania, umarza się pozostałe środki trwałe o wartości początkowej nie przekraczającej 10.000 zł ewidencjonowanych na koncie 013.

W sytuacji gdy zostanie podjęta decyzja o likwidacji składnika majątku trwałego, to odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych nie dokonuje się począwszy od miesiąca następującego po miesiącu, w którym środek trwały postawiony został w stan likwidacji. Fizyczna likwidacja środka trwałego powinna być potwierdzona protokołem komisji

likwidacyjnej (złomowanie, zniszczenie, itp.).

Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje prawdopodobieństwo, że składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych; uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku – do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.

Wycena środków trwałych na dzień bilansowy:

Środki trwałe wykazuje się w bilansie w wartości brutto (konto 011) pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne, umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości (konto 071).

Jeżeli przepisy szczególne przewidują aktualizacje wyceny środków trwałych wycenia się je z uwzględnieniem tej aktualizacji, a wynika aktualizacji są odnoszone na fundusz.

Inwestycje (środki trwałe w budowie)

Przez środki trwałe w budowie rozumie się zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe w okresie ich budowy, montażu, zakupu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego. Środki trwałe w budowie wycenia się w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonym o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Koszt wytworzenia środków trwałych w budowie obejmuje wszystkie koszty poniesione przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia do dnia na który sporządzany jest bilans lub do dnia przyjęcia do używania. Koszty te obejmują również niepodlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz różnice kursowe. Do kosztów wytworzenia nie zalicza się kosztów ogólnego zarządu.

Należności długoterminowe

Należności długoterminowe obejmują należności, których termin spłaty przypada w okresie dłuższym niż rok od dnia bilansowego, z wyłączeniem ogółu należności z tytułu dostaw i usług, które bez względu na termin zapłaty, ujmowane są jako należności krótkoterminowe.

W należnościach krótkoterminowych ujmuje się również tę część należności długoterminowych, która zgodnie z umową lub innymi ustaleniami przypada do zapłaty w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

Wycena należności długoterminowych na dzień wprowadzenia do ksiąg rachunkowych: w wartości nominalnej.

Wycena należności długoterminowych na dzień bilansowy:

w kwocie wymagalnej zapłaty, z zachowaniem ostrożności, tj. pomniejszonej o dokonane w uzasadnionych przypadkach odpisy aktualizujące.

AKTYWA OBROTOWE

Przez **aktywa obrotowe** stosownie do postanowień art. 3 ust. 1 pkt 18 ustawy o rachunkowości rozumie się tę część jednostki, które w przypadku:

- a) aktywów rzeczowych (materiałów nabytych w celu zużycia na własne potrzeby) - są przeznaczone do zbycia lub zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu operacyjnego właściwego dla danej działalności, jeżeli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,

- b) należności krótkoterminowych – obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- c) aktywów finansowych (aktywów pieniężnych w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz) – są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia, albo stanowią aktywa pieniężne,
- d) rozliczeń międzyokresowych – trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Materiały

Zakupy materiałów odnoszone są bezpośrednio w koszty zakupu materiałów (konta 401) z pominięciem konta 310. wartość zakupionych materiałów. W związku z powyższym nie dokonuje się na koniec roku korekty kosztów z tytułu:

- a) stanu paliwa znajdującego się w zbiornikach pojazdów,
- b) biletów komunikacji miejskiej,
- c) znaczków pocztowych i sadowych

i nie odnosi się ich wartości na stan zapasów materiałowych.

Należności krótkoterminowe

Należności krótkoterminowe stanowią ogół należności z tytułu dostaw, robót i usług oraz całość lub tę część pozostałych należności, które mają lub powinny być zapłacone, lub są wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Wycena należności krótkoterminowych na dzień wprowadzenia do ksiąg rachunkowych: w wartości nominalnej wynikającej z dowodu źródłowego.

Wycena należności krótkoterminowych na dzień bilansowy:

W kwocie wymagalnej zapłaty tj. łącznie z naliczonymi odsetkami za zwłokę. Powyższe zasady należy również stosować do wyceny na koniec każdego kwartału. Dodatkowo na dzień bilansowy należności pomniejsza się o kwotę odpisów aktualizujących należności.

Odpisy aktualizujące wartość należności zaliczamy do:

- pozostałych kosztów operacyjnych – kwota główna należności oraz kwoty podwyższające należności z tytułu zwrotu kosztów sądowych,
- kosztów finansowych – oprocentowanie i odsetki od należności.

Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne

Aktywa pieniężne (art. 3 ust.1 pkt 25 ustawy o rachunkowości) to aktywa w formie krajowych środków płatniczych, walut obcych i dewiz.

Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych obejmują krajowe środki płatnicze, waluty obce i dewizy w formie gotówki, środków zgromadzonych na bieżących rachunkach bankowych, depozyty płatne na żądanie, a także środki pieniężne w drodze między różnymi rachunkami bankowymi oraz kasą a tymi rachunkami.

Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych wycenia się w wartości nominalnej.

Inne środki pieniężne wycenia się w wartości nominalnej.

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia – o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków niepodlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych nie stanowią inaczej – odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności i zobowiązań,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień w przypadku pozostałych operacji.

Jeśli aktywa i pasywa są wyrażone w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ogłasza kursu to kurs tych walut określa się w relacji do wskazanej przez jednostkę waluty odniesienia, której kurs jest ogłaszany przez NBP.

Jeżeli operacja gospodarcza trwała więcej niż jeden dzień, za dzień jej przeprowadzenia przyjmuje się dzień jej zakończenia.

Rozchód waluty z rachunku bankowego prowadzonego w walucie obcej wycenia się kolejno po kursie zastosowanym do wyceny tych środków, które wpłynęły do jednostki najwcześniej.

Koszty zagranicznych podróży służbowych przelicza się na walutę polską po faktycznie zastosowanym w tym dniu kursie wymiany banku lub kantoru, zgodnie z którym została przeprowadzona operacja kupna/sprzedaży waluty obcej (np. na podstawie potwierdzenia transakcji dotyczącej pobranej zaliczki lub wymiany waluty).

Jeżeli brak jest informacji o faktycznym kursie wymiany, wówczas stosowany jest oficjalny średni kurs ogłaszany dla danej waluty przez NBP z dnia poprzedzającego dzień zakończenia podróży służbowej, a jeżeli w tym dniu kurs dla danej waluty obcej nie został ogłoszony przez NBP, stosuje się ostatnio ogłoszony przez NBP kurs tej waluty.

Udokumentowane wydatki w walucie obcej poniesione przez pracownika na potrzeby wyjazdu w zagraniczną podróż służbową rozlicza się po faktycznie zastosowanym kursie na podstawie potwierdzenia dokonanej transakcji.

Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe wykazywane po stronie aktywów bilansu obejmują aktywowaną część kosztów, która przypada na przyszłe okresy. Jest to kapitalizacja tych kosztów, czyli uznanie ich przejściowo za aktywa jednostki, które będą rozliczane w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Ponoszone z góry wydatki dotyczące w szczególności kosztów prenumeraty prasy, opłat abonamentowych, ubezpieczeń majątkowych i rzeczowych oraz innych płatności ponoszonych za okres przekraczający jeden miesiąc nie podlegają rozliczeniom w czasie za pośrednictwem rozliczeń międzyokresowych kosztów ze względu na nieistotny wpływ na sytuację finansową oraz rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej jednostki i wyniku finansowego. Operacje te ujmuje się w całości w kosztach miesiąca, w którym został dokonany wydatek.

PASYWA

FUNDUSZ JEDNOSTKI

Fundusz jednostki stanowi równowartość majątku trwałego i obrotowego. Fundusze własne wycenia się według wartości nominalnej.

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe

Przez zobowiązania rozumie się wynikający z przeszłych zdarzeń obowiązek wykonania świadczeń o wiarygodnie określonej wartości, które spowodują wykorzystanie już posiadanych lub przyszłych aktywów jednostki (art.3 ust.1 pkt 20 ustawy o rachunkowości).

Zobowiązania długoterminowe obejmują ogół zobowiązań, których termin płatności przypada w okresie dłuższym niż 12 miesięcy, za wyjątkiem zobowiązań z tytułu dostaw, robót i usług, które bez względu na termin ich wymagalności w całości zaliczane są do zobowiązań krótkoterminowych .

Zobowiązania krótkoterminowe to ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także całość lub część pozostałych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Na dzień przyjęcia do ksiąg zobowiązania wycenia się w wartości nominalnej.

Wycena zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego występuje w kwocie wymagającej zapłaty.

Wycena w kwocie wymagającej zapłaty oznacza, że zobowiązania wykazuje się łącznie z należnymi kontrahentom w myśl umowy odsetkami lub odsetkami za zwłokę w zapłacie, jeżeli kontrahent nie odstąpił od ich dochodzenia. Powyższe dotyczy również wyceny na koniec każdego kwartału.

Odsetki zarachowuje się w ciężar kosztów finansowych, a w przypadku odsetek od zobowiązań związanych z finansowaniem środków trwałych w budowie odnosi się je na zwiększenie ich wartości.

Wynik finansowy

Wynik finansowy obejmuje wszystkie osiągnięte i przypadające na rzecz jednostki przychody oraz obciążające jednostkę koszty danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty.

Sposób ustalenia wyniku finansowego jednostki budżetowej wynika ze sposobu ewidencji kosztów.

Fundusze specjalne

Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych funkcjonujący na podstawie ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t. jedn.: Dz. U. z 1996 r. Nr 70 poz. 335 z późn. zm.)

Rozliczenia międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe występujące po stronie pasywów będą to rezerwy na koszty przewidywane do poniesienia w przyszłych okresach i przychody dotyczące świadczeń, których wykonanie nastąpi w przyszłych okresach.

Nie dokonuje się biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów wynikających z obowiązku wykonania przyszłych świadczeń na rzecz pracowników, w tym świadczeń emerytalnych.

ZASADY PROWADZENIA KSIĄG RACHUNKOWYCH TECHNIKĄ KOMPUTEROWĄ ORAZ OCHRONY ZBIORÓW DANYCH

Wymagania ogólne dotyczące ksiąg rachunkowych.

Księgi rachunkowe prowadzone za pomocą komputera obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:

- 1) dziennik,
- 2) księgę główną (konta ewidencji syntetycznej), w której obowiązuje ujęcie każdej operacji zgodnie z zasadą podwójnego zapisu,
- 3) księgi pomocnicze (konta ewidencji analitycznej),
- 4) zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej oraz zestawienia sald kont ksiąg pomocniczych.

Księgi rachunkowe powinny być:

- trwale oznaczone nazwą (pełną lub skróconą) jednostki, której dotyczą oraz zrozumiałą nazwą danego rodzaju księgi rachunkowej oraz nazwą programu przetwarzania,
- wyraźnie oznaczone co do roku obrotowego, okresu sprawozdawczego i daty sporządzenia,
- przechowywane starannie w ustalonej kolejności.

Prowadząc księgi rachunkowe przy użyciu komputera należy zapewnić:

- księgowanie wyłącznie zapisów sprawdzonych,
- niedostępność zbioru dla modyfikacji poza wprowadzeniem - w razie potrzeby dowodów korekt księgowych,
- automatyczną kontrolę ciągłości zapisów i przenoszenia obrotów lub sald.

Zapis księgowy powinien zawierać co najmniej dane wymagane art. 23 ust. 2 ustawy, to jest:

- datę dokonania operacji gospodarczej,
- określenie rodzaju i numer identyfikacyjny dowodu księgowego stanowiącego podstawę zapisu oraz jego datę, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji,
- zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym, że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów,
- kwotę i datę zapisu,
- oznaczenie kont, których dotyczy.

Księgi rachunkowe należy wydrukować nie później niż na koniec roku obrotowego. Za równoważne z wydrukiem uznaje się przeniesienie treści ksiąg rachunkowych na inny komputerowy nośnik danych, zapewniający trwałość zapisu informacji, przez czas nie krótszy od wymaganego dla przechowywania ksiąg rachunkowych.

a) Rodzaje dowodów księgowych

Podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe, stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej:

- zewnętrzne obce (otrzymane od kontrahentów),

- zewnętrzne własne (przekazywane w oryginale kontrahentom),
- dowody wewnętrzne (np. nota księgową, polecenie księgowania, lista płac).

Podstawą zapisów mogą być również dowody księgowe sporządzone przez jednostkę, takie jak:

- dowody zbiorcze - służące do dokonania łącznych zapisów zbioru dowodów źródłowych, które muszą być w dowodzie zbiorczym pojedynczo wymienione (np. raport kasowy),
- dowody korygujące poprzednie zapisy,
- dowody zastępcze - wystawione do czasu otrzymania zewnętrznego obcego dowodu źródłowego. Ponadto, jeżeli nie jest możliwe uzyskanie zewnętrznego obcego dowodu źródłowego, to osoby dokonujące tych operacji gospodarczych mogą je udokumentować także za pomocą księgowego dowodu zastępczego (oświadczenie wraz z dowodem zapłaty). Dotyczy to w szczególności opłat parkingowych, opłat urzędowych itp.). Nie może dotyczyć to operacji gospodarczych, których przedmiotem są zakupy opodatkowane podatkiem VAT. Dowód zastępczy powinien zawierać: datę dokonania operacji gospodarczej; miejsce i datę wystawienia dowodu; przedmiot, ilość, cenę i wartość dokonanego zakupu oraz jego przeznaczenie; nazwisko i imię oraz podpis osoby uczestniczącej bezpośrednio w transakcji,
- dowody rozliczeniowe - ujmujące już dokonane zapisy według nowych kryteriów klasyfikacyjnych.

W przypadku gdy operacja gospodarcza dokumentowana jest kilkoma dokumentami, lub kilkoma egzemplarzami jednego dokumentu, wówczas główny księgowy jednostki prowadzącej księgę rachunkową ustala sposób postępowania z każdym z nich i wskazuje, który dowód lub jego egzemplarz będzie podstawą do dokonania zapisu.

Zapisy w księgach rachunkowych mogą nastąpić również za pośrednictwem urządzeń łączności lub magnetycznych nośników danych, pod warunkiem, że podczas rejestracji operacji gospodarczej uzyskają one trwale czytelną postać odpowiadającą treści dowodu księgowego i możliwe jest stwierdzenie źródła pochodzenia każdego zapisu.

3. Cechy dowodów księgowych.

Dowody księgowe powinny być :

- 1) rzetelne, czyli zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczych które dokumentują,
- 2) kompletne,
- 3) wolne od błędów rachunkowych,
- 4) zawierające co najmniej :
 - określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego,
 - określenie stron (nazwy, adresy) dokonujących operacji gospodarczej,
 - opis operacji oraz jej wartość, jeżeli to możliwe, określoną także w jednostkach naturalnych,
 - datę dokonania operacji, a gdy dowód został sporządzony pod inną datą - także datę sporządzenia dowodu,
 - podpis wystawcy dowodu oraz osoby, której wydano lub od której przyjęto składniki majątkowe. Jeżeli dowód nie dokumentuje przekazania lub przejęcia składnika majątkowego, przeniesienia prawa własności lub użytkowania wieczystego gruntu albo nie jest dowodem zastępczym, podpisy osób, mogą być zastąpione znakami zapewniającymi ustalenie tych osób,

- stwierdzenie zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca księgowania oraz - o ile nie wynika to z techniki dokonywania zapisów - sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych wraz z podpisem osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

Ponadto:

- jeżeli dowód wystawiony jest w walutach obcych to powinien zawierać przeliczenie ich wartości na walutę polską według kursu obowiązującego w dniu przeprowadzenia operacji gospodarczej - przeliczenie powinno być zamieszczone bezpośrednio na dowodzie, oprócz przypadków gdzie system przetwarzania danych zapewnia automatyczne przeliczenie walut obcych na walutę polską a przeliczenie to jest potwierdzone odpowiednim wydrukiem,
- jeżeli dowód jest sporządzony w języku obcym to na żądanie organów kontroli lub biegłego rewidenta należy wiarygodnie przetłumaczyć jego treść.

Każdy dokument księgowy przed zarejestrowaniem go w księgach rachunkowych powinien być poddany kontroli pod względem merytorycznym i formalno - rachunkowym oraz podpisany przez głównego księgowego (art. 54, ust. 3 ustawy o finansach publicznych) i zaakceptowany przez kierownika jednostki (art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych).

4. Błędy w dowodach księgowych

Stwierdzone błędy w dowodach księgowych można poprawiać poprzez :

- wystanie kontrahentowi odpowiedniego dokumentu zawierającego sprostowanie, wraz ze stosownym uzasadnieniem - w przypadku dowodów zewnętrznych obcych (otrzymanych od kontrahentów) i zewnętrznych własnych (przekazywanych w oryginale kontrahentom),
- skreślenie błędnej treści lub kwoty w całości (pojedynczych liter lub cyfr nie można poprawiać), z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażań lub liczb, wpisanie treści poprawnej z umieszczeniem daty poprawki i podpisu osoby do tego upoważnionej - w przypadku dowodów wewnętrznych.

Niedopuszczalne jest dokonywanie w dowodach księgowych wymazywania i przeróbek.

5. Ochrona, przechowywanie i udostępnianie dowodów księgowych oraz ksiąg rachunkowych

Dowody księgowe jako dokumentujące zapisy w księgach rachunkowych, a więc uwierzytelniające je, podlegają ochronie. Przez ochronę należy rozumieć zabezpieczenie przed pożarem, uszkodzeniem lub zniszczeniem spowodowanym innymi zdarzeniami, a także przed nieupoważnionym udostępnianiem dokumentów i wynikających z nich informacji. Dowody księgowe i dokumenty inwentaryzacyjne przechowuje się w siedzibie jednostki prowadzącej księgi rachunkowe w oryginalnej postaci, w ustalonym porządku dostosowanym do sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w podziale na rodzaje dowodów, w sposób pozwalający na ich łatwe odszukanie.

Zbiory dokumentacji księgowej i ksiąg rachunkowych przechowuje się co najmniej:

- 1) listy płac pracowników bądź ich odpowiedniki - przez okres wymaganego dostępu do

- tych informacji, wynikający z przepisów emerytalnych, rentowych oraz podatkowych, nie krócej jednak niż 5 lat,
- 2) dowody księgowe dotyczące wpływów ze sprzedaży detalicznej - do dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy, nie krócej jednak niż do dnia rozliczenia osób, którym powierzono składniki majątku objęte sprzedażą detaliczną,
 - 3) dowody księgowe dotyczące wieloletnich robót budowlanych, pożyczek, kredytów oraz umów handlowych, roszczeń dochodzonych w postępowaniu cywilnym lub objętych postępowaniem karnym albo podatkowym - przez 5 lat, od początku roku następującego po roku obrotowym, w którym operacje, transakcje i postępowanie zostały ostatecznie zakończone, spłacone, rozliczone lub przedawnione,
 - 4) dokumenty dotyczące rękojmi i reklamacji - 1 rok po terminie upływu rękojmi lub rozliczeniu reklamacji,
 - 5) dokumenty inwentaryzacyjne - 5 lat,
 - 6) księgi rachunkowe - 5 lat,
 - 7) dokumenty określające politykę rachunkowości jednostki - przez 5 lat od początku roku następującego po roku obrotowym, w którym dokumentacja ta obowiązywała,
 - 8) pozostałe dowody księgowe i dokumenty - 5 lat.

Okresy przechowywania, o których wyżej mowa, oblicza się od początku roku następującego po roku obrotowym, którego dane zbiory dotyczą. O okresie przechowywania dokumentacji decyduje charakter dowodów i ich skutki prawne w przyszłości.

Pięcioletni okres przechowywania dowodów określają także przepisy podatkowe, z tym, że okres ten liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym powstał obowiązek podatkowy.

Roczne sprawozdania finansowe podlegają trwałemu przechowywaniu.

Udostępnienie osobom trzecim dokumentacji księgowej i ksiąg rachunkowych do wglądu:

- na terenie jednostki - wymaga zgody kierownika jednostki lub osoby przez niego upoważnionej,
- poza siedzibą jednostki - wymaga pisemnej zgody kierownika jednostki oraz pozostawienia w jednostce potwierdzonego spisu przyjętych dokumentów (pokwitowania). Celem jest sporządzenie fotokopii wydanych dokumentów.

Zasady postępowania z dokumentami niejawnymi regulują odrębne przepisy.

6. Programy informatyczne wykorzystywane do prowadzenia ksiąg rachunkowych w jednostce

Programy informatyczne dopuszczone do stosowania w jednostce i wykorzystywane do prowadzenia ksiąg rachunkowych przy zastosowaniu techniki komputerowej:

- program finansowo - księgowy przeznaczony do prowadzenia ewidencji księgowej -

Sfinks - firmy PC-BEST,

- program kadrowo-płacowy przeznaczony do ewidencji personalnej oraz naliczania płac firmy MIKROBIT Sp. z o.o. z Lublina,

- program przeznaczony do kompleksowego zarządzania danymi za nieopłacone przejazdy w komunikacji zbiorowej - SYSEmEGC.
- system ewidencji i rozliczania środków trwałych SETER – firmy PC-BEST,
- system Sprzedaż VAT (SP) firmy MIKROBIT Sp. z o.o. z Lublina,
- system Kasa (KS) firmy MIKROBIT Sp. z o.o. z Lublina,
- system Magazyn (GM) firmy MIKROBIT Sp. z o.o. z Lublina,
- system Przelewy bankowe (PB) firmy MIKROBIT Sp. z o.o. z Lublina.

Sfinks – program finansowo - księgowy:

- opis funkcji programu, bazy danych, struktury zbiorów wykorzystywanych w programie umieszczono w instrukcji programu;
- z zastosowaniem programu prowadzone są księgi rachunkowe (dziennik oraz ewidencja dokumentów na kontach księgi głównej i ksiąg pomocniczych) w sposób pozwalający na uzyskiwanie zestawień obrotów i sald za wybrane okresy sprawozdawcze, sporządzanie sprawozdawczości budżetowej i statystycznej, prowadzenie rejestrów sprzedaży oraz sporządzanie deklaracji podatkowej VAT-7.

Program kadrowo – płacowy:

- opis funkcji programu, bazy danych, struktury zbiorów wykorzystywanych w programie umieszczono w instrukcji programu,
- z zastosowaniem programu prowadzona jest ewidencja personalna oraz ewidencja i naliczanie płac, automatyczne naliczanie wynagrodzeń za czas choroby i urlopu, pełna obsługa zaliczek na podatek dochodowy, wydruk dokumentów PIT, automatyczne rozliczanie raportów miesięcznych dla potrzeb ZUS.

SYSTEMEGC - program przeznaczony do kompleksowego zarządzania danymi za nieopłacone przejazdy w komunikacji zbiorowej.

- opis funkcji programu, bazy danych, struktury zbiorów wykorzystywanych w programie umieszczono w instrukcji programu,
- system składa się z szeregu modułów obsługujących takie sfery jak: ewidencja opłat dodatkowych, wprowadzanie wezwań, wezwań powtórnych, przesądowych, księgowanie wpłat, generowanie pozwów, tworzenie statystyk i raportów, obsługę reklamacji oraz umorzeń.

SETER - system ewidencji i rozliczania środków trwałych.

- opis funkcji programu, bazy danych, struktury zbiorów wykorzystywanych w programie umieszczono w instrukcji programu,
- system zapewnia kompleksowe prowadzenie ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, naliczanie umorzenia i amortyzacji majątku trwałego, prowadzenie ksiąg inwentarzowych majątku trwałego oraz sporządzanie sprawozdawczości statystycznej.

Sprzedaż VAT [SP]

System jest narzędziem wspomagającym zarządzanie polityką sprzedaży. Opiera się na szczegółowej kartotece kontrahentów, która realizuje najważniejsze funkcje zarządzania relacjami z Klientem. Program umożliwia wystawianie faktur (i innych dokumentów sprzedaży) oraz współpracuje z innymi programami MIKROBIT w zakresie obsługi sprzedaży. Program ten może być również wykorzystany do wystawiania paragonów fiskalnych, rachunków, not obciążeniowych, faktur proforma itp.

Z zastosowaniem programu prowadzone jest:

- wystawianie dowolnych dokumentów sprzedaży - faktura VAT, dowód wydania, paragon fiskalny oraz dokumentów korygujących,
- dowolna struktura numeracji faktur z podziałem numeru na części istotne dla analiz (np. dodatkowy podział na rejestry),
- obsługa cennika dla potrzeb sprzedaży w podziale na dowolne rodzaje cen z uwzględnieniem różnych wielkości opodatkowania,
- wystawianie dokumentów wydania z magazynu (z możliwością ich drukowania w dowolnej formie) oraz bieżąca aktualizacja stanów magazynowych,
- automatyczne generowanie dokumentów wydania z magazynu na podstawie wystawionych faktur, dokumentów zwrotu na podstawie faktur korygujących wraz z bieżącą aktualizacją stanów magazynowych,
- automatyczne generowanie faktur na podstawie wystawionych dowolnych dokumentów wydania z magazynu,
- generowanie zbiorczych faktur dla wystawionych wcześniej dowodów wydania,
- przygotowanie różnego rodzaju zestawień ze sprzedaży (raporty asortymentowe, zestawienie sprzedaży dla kontrahentów itp.),
- możliwość tworzenia poleceń księgowania na podstawie dekretacji dokumentu definiowanej w Tabelach Księgowania. Generowanie polecenia księgowania do systemu FK,
- możliwość szczegółowej analizy rozrachunków z kontrahentami, spływ należności, rozrachunki przeterminowane, ewidencja windykacji,
- możliwość sprawdzenia obrotów z wybranym kontrahentem za dowolny okres z dodatkowym podziałem na asortyment i faktury,
- możliwość sprawdzenia wielkości sprzedaży dla danego asortymentu za dowolny okres z dodatkowym podziałem na odbiorców oraz faktury,
- wprowadzenie w kartotece kontrahentów informacji na temat obsługi danego klienta z możliwością ustawienia blokady sprzedaży,
- możliwość współpracy z kasami fiskalnymi (pobieranie danych o sprzedaży, aktualizacja stanów magazynowych),

- możliwość przyjmowania zapłaty za fakturę z jednoczesnym wystawieniem i wydrukiem dokumentu KP dla programu KS – kasa,
- obsługa bieżących rozrachunków z kontrahentami z możliwością zablokowania wystawienia kolejnej faktury dla odbiorcy z przekroczonym limitem kredytu lub przeterminowanymi płatnościami,
- możliwość selektywnego zablokowania dostępu do wybranych danych dla poszczególnych operatorów poprzez system haseł iostępów.

Kasa [KS]

System przeznaczony jest do wystawiania dokumentów kasowych oraz prowadzenia ich ewidencji.

Współpracuje z systemem sprzedaż (SP) -tworzy dokumenty kasowe z poziomu SP i finansowo- księgowym (FK) - z modułem "Rozrachunki", gdzie umożliwia ściągnięcie treści i kwoty rozrachunku danego kontrahenta lub pracownika. Potrafi generować do FK gotowe dekrety na podstawie zdefiniowanych przez użytkownika tabel księgowania i parametrów systemu.

Użytkownik podczas wprowadzania danych ma dostęp do różnego rodzaju informacji pomocniczych dotyczących kontrahentów, pracowników, planu kont, symboli operacji księgowych, itp.

Z zastosowaniem programu prowadzone jest:

- rejestracja dokumentów (KP i KW)- wystawianie, wydruk,
- obsługa wielu kas,
- generacja raportów kasowych na określony dzień,
- bieżąco obliczanie stanu gotówki,
- księgowanie raportów kasowych oraz generacja poleceń księgowania do systemu Finansowo – Księgowego,
- nadawanie uprawnień operatorów do kas,
- księgowanie każdej pozycji dokumentu,
- generowanie polecenia księgowania do systemu FK.

Magazyn [GM]

System wspierający zarządzanie przepływem towarów oraz ewidencję operacji magazynowych. Podstawą systemu są kartoteki towarowe (indeksy materiałowe), na których ewidencjonowane są bilety komunikacji miejskiej. Każda partia towaru może być

specjalnie zaewidencjonowana poprzez wyróżniki towarowe. Tym samym możliwe jest szczegółowe śledzenie towaru oraz określenie cen zakupu towaru z każdej partii.

Z zastosowaniem programu prowadzone jest:

- obsługa kartoteki indeksów z podziałem na dane właściwe dla ewidencji,
- wystawiane dowolnie zdefiniowanych przez użytkownika dokumentów magazynowych (WZ PZ, RW, MM itp.),
- wprowadzanie bilansu otwarcia poszczególnych magazynów,
- raportowanie obrotów i stanów wg magazynu, rodzaju dokumentu, grupy asortymentowej, itp.,
- obsługa spisu z natury: generowanie arkuszy spisowych,
- wyliczanie stanu magazynowego na określony dzień,
- generowanie polecenia księgowania do systemu finansowo-księgowego w oparciu o tabelę księgowania dokumentów opracowaną przez użytkownika z możliwością odrębnego księgowania każdej pozycji dokumentu.

Przelewy bankowe [PB]

System Przelewy Bankowe eksploatowany jest program wspomagający rozliczanie transakcji przelewów z wyciągów bankowych z należnościami powstałymi na kontach kontrahentów w systemie MIKRBIT – Sprzedaż VAT (SP).

Program daje możliwość automatycznego rejestrowania i rozliczania płatności zaciąganych z systemu bankowego w systemie sprzedażowym.

Możliwości programu:

- na podstawie wprowadzonych danych możliwe jest uzyskanie standardowych zestawień dotyczących zaksięgowanych przelewów bankowych
- parametryzacja podstawowych danych, duża elastyczność i pewien stopień automatyzacji systemu w zakresie wprowadzania oraz emitowania danych, zapewnia sprawne wdrożenie i eksploatację systemu
- współpraca z aplikacjami bankowymi
- sporządzanie wydruków informacyjnych

Baza danych programów zapisywana jest w następujący sposób:

- zbiory z zapisem programów – na dyskach komputerów użytkowanych przez pracowników prowadzących księgowość,
- kopie programów w wersji instalacyjnej – zapisane są na nośnikach CD,

- zbiory z zapisem informacji dotyczących ksiąg rachunkowych – zapisywane są bieżąco na dysku komputera będącego serwerem sieci komputerowej jednostki,
- zbiory archiwalne, będące jednocześnie kopiami bezpieczeństwa, tworzone są na nośnikach CD (R) w cyklu miesięcznym, po wykonaniu funkcji zamknięcia każdego miesiąca sprawozdawczego, nośniki przechowywane są w szafie metalowej,
- kopie zbiorów danych bieżących zapisywane są w co najmniej dwóch niezależnych lokalizacjach (serwer oraz stacja robocza) po zakończeniu dnia pracy,
- wydruki papierowe generowane są nie rzadziej niż na koniec kwartału sprawozdawczego, i zawierają informacje:
- dziennik - chronologiczne ujęcie zdarzeń w miesiącu sprawozdawczym,
- zestawienie obrotów i sald kont syntetycznych i analitycznych;

7. Zasady ochrony danych i ich zbiorów w zasobach informatycznych.

Zasady ochrony danych, ich zbiorów, programów i nośników informacji w systemie informatycznym określają:

- 1) zabezpieczenie sprzętu komputerowego,
- 2) zabezpieczenie danych w sieci i w systemie operacyjnym,
- 3) hasła dostępu,
- 4) prawa (poziomy) dostępu użytkowników, w tym:
 - zakładanie kont nowych pracowników (kontrahentów),
 - likwidowanie kont pracowników, którzy odeszli,
 - częstotliwość i zakres weryfikacji uprawnień,
- 5) zasady tworzenia kopii bezpieczeństwa.

Ze względu na szereg zagrożeń w przetwarzaniu danych księgowych za pomocą narzędzi informatycznych, uzyskane dane, ich zbiory, programy i nośniki danych podlegają szczególnej ochronie z uwagi na możliwość:

- 1) całkowitej lub częściowej ich utraty,
- 2) uszkodzenia danych w procesie elektronicznego przetwarzania,
- 3) celowego wprowadzenia błędnych danych przez osoby nieuprawnione,
- 4) wejścia w posiadanie danych przez osoby nieuprawnione,
- 5) inne, nieprzewidywalne zagrożenia.

Przy prowadzeniu rachunkowości za pomocą komputerów system ochrony danych polega w szczególności na:

- 1) stosowaniu odpornych na zagrożenia nośników danych oraz środków ich zewnętrznej ochrony,
- 2) systematycznym tworzeniu rezerwowych kopii zbiorów danych zarejestrowanych na nośnikach komputerowych z uwzględnieniem zapewnienia trwałości zapisów przez okres nie krótszy niż wymagany do przechowywania ksiąg rachunkowych,
- 3) zapewnieniu ochrony programów komputerowych i danych informatycznego

systemu rachunkowości, na zasadzie stosowania właściwych rozwiązań organizacyjnych i programowych, stanowiących ochronę przed nieupoważnionym dostępem lub zniszczeniem (ochrona za pomocą haseł dostępu, zasady przyznawania haseł i ich zmiany).

W celu zapobieżenia zagrożeniom wprowadza się następujące reguły do ścisłego przestrzegania przez informatyków i użytkowników systemu , a mianowicie:

- 1) wprowadza się obowiązek sporządzania zapasowych kopii danych w ostatnim dniu tygodnia na nośnikach zewnętrznych (np. dysk zewnętrzny) z możliwością usunięcia po sporządzeniu kolejnej kopii lub trwałych (zapis na płytę CD-R lub DVD-R jednokrotnego zapisu) przy użyciu dostępnych dla danego serwera urządzeń,
- 2) nośniki zawierające zarchiwizowane dane muszą być przechowywane w miejscu zabezpieczonym przed nieupoważnionym dostępem lub zniszczeniem w pomieszczeniu innym niż komputer zawierający dane,
- 3) dane systemów użytkowych są archiwizowane na trwałych nośnikach danych po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego; archiwum powinno być zapisane na płytach CD/R jednokrotnego zapisu i zawierać wszystkie wymagane zbiory danych i raporty wygenerowane do plików z zapewnieniem możliwości ich ponownego wydrukowania na papierze; dane powyższe podlegają przechowywaniu przez czas nie krótszy od wymaganego do przechowywania ksiąg rachunkowych.

Ochrona danych przed uszkodzeniem w trakcie przetwarzania powinna być zapewniona przez stosowanie przetestowanego uprzednio sprzętu i właściwych parametrów zasilania.

Ochrona danych przed nieupoważnionym dostępem polega na przestrzeganiu powyższych zasad oraz zdefiniowaniu dla każdego użytkownika programu informatycznego jego identyfikatora i hasła.

Ochrona przed dostępem do danych przez osoby nieupoważnione polega na:

- 1) przestrzeganiu postanowień dotyczących fizycznego ograniczenia dostępności do sprzętu informatycznego,
- 2) przestrzeganiu postanowień dotyczących zabezpieczeń programowych (definicji użytkowników haseł, zachowania poufności haseł),
- 3) ograniczeniu do niezbędnego minimum możliwości zdalnej pracy (spoza siedziby jednostki) na komputerze zawierającym dane księgowe,
- 4) przestrzeganiu zasady przechowywania kopii archiwalnych.

Zapewnienie prawidłowych zasad systemu bezpieczeństwa przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy zastosowaniu komputerów polega na;

- 1) posiadaniu przez wszystkich użytkowników systemu (operatorów) indywidualnego identyfikatora i hasła, umożliwiających rozpoznanie zapisów danych dokonanych przez te osoby; w szczególności:

2) na poziomie systemu operacyjnego – każdy użytkownik ma unikalne, tajne hasło dostępu do sieci komputerowej; hasła dostępu są okresowo zmieniane,

Kierownik jednostki, w celu realizacji zabezpieczeń systemu informatycznego ustala zakresy dostępu innych osób do danych księgowych w systemie informatycznym.

Szczegółowe procedury i wzorce dokumentów niezbędnych do stosowania powyższych reguł, zakresy odpowiedzialności i obowiązków dotyczących bezpieczeństwa teleinformatycznego określają odrębne uregulowania.

Wykaz rzeczowych składników majątku nie podlegających ewidencji.

1. Środki ochrony indywidualnej, odzież i obuwie robocze.
2. Kalkulatory biurowe.
3. Wykładziny podłogowe, dywany i wycieraczki.
4. Firanki, zasłony i karnisze.
5. Żaluzje, werfikale i rolety.
6. Czajniki elektryczne i termosy.
7. Kosze na śmieci.
8. Lustra.
9. Iluminacje i ozdoby świąteczne.
10. Godła, herby, oznakowanie budynku zewnętrzne i wewnętrzne.
11. Wyposażenie łazienek.
12. Obrazy z wyjątkiem dzieł sztuki.
13. Zastawy stołowe.
14. Gabloty i tablice informacyjne w budynku.
15. Numeratory, datowniki, rejestratory, pieczętki.
16. Wieszaki ubraniowe.
17. Apteczki z wyposażeniem.
18. Zegary ściienne.
19. Flagi.
20. Materiały biurowe.
21. Akcesoria komputerowe (myszki, klawiatury, pamięć USB).
22. Książki

